BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
28 A
29

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

764.91.
C

COMPENDIUM
Admirabilis Vitæ
S. ROSÆ
DE S. MARIA
E Tertio S. Dominici Ordine.

AVTHORE

JOANNE LAURENTIO
LUCCHESINIO LUCENSI
è Societ. Jeſu.

NONA EDITIO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ. MDCXCVI.
Sumptibus Nicolai Angeli Tinaſsii
Impreſſoris Cameralis, & Vatic.

Superiorum permiſſu.

Collegii Romani Soc. Jesu.

Reimprimatur

Si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

Sperellus Epiſc. Interamnen. Viceſg.

Reimprimatur

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Prædic. Sac. Apoſt. Pal. Mag.

EMIN.MO ET REV.MO

PRINCIPI

JOANNI FRANCISCO

CARDINALI ALBANO.

JO: LAURENTIUS LUCCHESINIUS

Fælicitatem.

Quia difficillima lege adjecta, ne Tuas videlicet in laudes effundar, meam hujuſce Conſecrationis audaciam, Princeps Eminentiſſime, coercuiſti, novum excogito nuncupatoriæ morem Epiſtolæ, nihil aliud ſeriò præſtare adortus, niſi ut à me tria illa, ob quæ culpari poſſem, amoliar. Hoc, inquam, unum ſeriò conficiam; nam ſi quid-

piam ex innumeris Tuis Dotibus, in quibus alioquin exultans æſtuaret oratio, delibare obiter coget neceſſaria meæ cauſæ defenſio, mihi verti crimini nequaquam poterit abſque inſigni rigore, à quo longiſſimè abeſt Clementia Tua. Perſtringi primò poſſum eò quòd meum huic Opuſculo nomen præfigam, quod toties in theatrum non prænotato Scriptore prodivit: perinde ac ſi è ſipario tandem aliquando proſiliam, paucas ut pugellas eximio queam Heroi conſecrare. Alterum, in me à plurimis improbandum, eſt, quod omnigenâ Sapientiâ ornatiſſimo Eccleſię Senatori Hiſtoricam ſolūmodo vnius Narrationem Vitæ ſeligam dedicandam. Tertium, quod ipſius quoque Narrationis tenue tantùm, minimumque Compendium Magno Principi exhibeam. Sed cum iterum hæc Epitome Typis nunc ſubiicia-

cia-

ciatur, quia nulla eius Exempla, jamdiu à multis quæſita, ſupererant, integrum amplius mihi non eſt deliteſcere poſt editam rurſus Anno 1676. à Nathanaele Sotuello Scriptorum noſtri Ordinis Bibliothecam, in qua Compendium hoc cum cæteris à me ſcriptis eò uſque Libris recenſeri voluit celeberrimus Theologus Martinus de Eſparza, quo urgente illud ex publicis Actis, quæ Proceſſus dicunt, in lucem eduxeram, cum agebatur de Beatæ Appellatione Roſæ verè Admirabili tribuenda. Quemadmodum verò etiam poſt illam inter Sanctas relatam excuſum prælo deinde ſæpius fuit nunquam appoſito Auctoris nomine, licet non defuerit Nuncupator: ita perpetuò latuiſſem, niſi aliena me in ſcenam humanitas rapuiſſet. Cum igitur nunc primùm poſt vulgatum Indicem illum hæc publici Juris

Vita iterum fiat, Præſidium eidem à me, ac Decus quærendum fuit. Hoc autem à Te, Princeps Eminentiſſime, flagitare auſus, alterum diluo, cujus gratiâ fortaſſe traducar. Siccine, inquient aliqui, Sapientiſſimo Principi, in quo Doctrinarum omnium concentus omnes admiratione ſuſpendit: qui Græcæ, Latinæ, noſtræque Linguæ facundiâ elegantiſſimâ Triſmegiſtus: qui Philoſophiæ, Theologiæ, tum quæ Naturam Divinam contemplatur, tum quæ pugnat in hoſtes Fidei, Cæſareique, ac Pontificii Juris fontes exhauſit omnes: Hiſtorica interim ſolummodo unius inſcribitur Vitæ Narratio? Ita planè, cum aliquod certè Vectigal ſolvendum illi ſit, cui me, ac Sanguine, vel Religioſâ Familiâ conjunctos mihi innumeris eſſe nominibus devinctiſſimos noverunt, quotquot me degere non ignorant

rant

rant inter mortales: & ab aliis altioris argumenti, quæ affecta mihi ſunt, dicandis Voluminibus, procul me idem ſubmoveat Ingenij faſcibus, adeoque ingens occurrat, ut laceſſere verear eorundem conſecratione Judicium præſtantiſſimi Ingenij, licet mira humanitate præditum meas erga Literarias nugas fuerim ſemper expertus; plurimùm enim intereſt, ut Senior inquit Plinius, ſortiatur aliquis Judicem, an eligat. Libenter iiſdem, quibus ille Profanum Titum, Sacrum alloquor verbis, priſcum beneficentiſſima propenſione animi antegreſſum, & in quo ſunt verius, quàm in veteri Tito, omnium amorem allicientes Generis humani Deliciæ. Quanvis cum reformidem offerre ſi quid ex aliarum diſciplinarum fœtura natum apud me ſit, hac quoque Opella non niſi religioſè, Princeps Eminentiſſime,

 adi-

adiris, qui penè Puer miro candore à Te Latii Linguâ donatos Græcos Patres Typorum beneficio eruditorum oculis ſubjeciſti: ut de cætera Oratoria Tua, & olim Poetica, Latina, Græcaque Elegantia, deque, in Regia dictis Academia, Regali profectò Verborum, Sententiarumq; ſplendore cõtextis Etruſcis Diſſertationibus, deque Pontificiis Conſtitutionibus, ac Literis uberrimâ lectiſſimorum Divinis ex Oraculis florum copiâ fulgentibus, conticeſcam. Sed cum aliquid (ut in hoc hæream) omnino Tibi dicandum ſit, ad hoc eligendum qualecumq; Compendium plures me Cauſæ impulerunt, quas innuens refellam id, quod tertium in me torqueri poſſe comperio. Utcumq; tenuiſſimam hanc eſſe Scriptionem ultro profitear, Regium tamen illa, eundemque Cæleſtem exhibet Florem multiplici Tibi

no-

nomine reſpondentem: ſicut enim in hortis Roſa, ita Ipſe in animis regnas, & perinde ac Roſa ſpecie pulcherrima exhilarat, odore ſuaviſſimo reficit, adeoq; munifica eſt, ut quatuor ſupra triginta Hiſtoricus Naturæ morbos recenſeat, quibus medelam affert: ita blando fulgure riſus temperas oris majeſtatem, latèq; diffuſo Virtutum odore omnium animos rapis, & beneficentiſſima Indole adeo Clientibus metum expungis, ut qualibuſcumque tabeſcentia infortunijs pectora Te mirabilem quotidie ſuæ ſalutis Æſculapium requirant, & experiantur. Verùm multò magis à Cæleſti hac noſtra, quàm ab Hortenſi Roſa Tuæ pinguntur Dotes, quemadmodum enim in illa prodigioſa quædam enituit Virtutum omnium complexio: ita præcellens quoddam laudum omnium fœdus in Te ſuſpicimus, cui uni-

verſa Superi Dona contulerunt, nobiliſſimi Generis Claritatem, perpetuam à primis annis Vitę Innocentiam (quam ſimul cum ſenili etiamtum Prudentia, incomparabiliq; Ingenio in Gregoriano Athenæo licuit mihi præ cæteris admirari, haud dubiè, ac frequentiſſimè ominato ad hoc Te faſtigium evehendum) ſemperque adultam Religionem, Conſilii vim incredibilem, eamque vaſtæ Capacitatem Mentis, quæ, inſtar Cæleſtium Orbium, continuo curarum motu fauſtitatem mortalibus elaborante refici videatur. Ad Roſam, uti recentem Cæleſtis Viridarij Florem, & ſumma, quas à Divino exorat Sponſo, Gratiarum ubertate vernantem omnes anhelant. Neque verò Te nunc ſolummodo ambiunt omnes, ſed etiam cum Cauſas in primo ad Sacram Rempublicam acceſſu referebas, certabant

uni-

univerſi Tuo ſuas ore proferri: ad Te omnes Diſceptatorem, ad Te Arbitrum unanimes confluebant, licet inter ſe alioqui diſſidentes; certiſſimi enim perpetuò fuerunt, ac porrò ſunt omnes de ſublimi Tua Integritate, Sapientia, ingenuoq; Candore. Unum ſolummodo eſt, in quo Te abſimilem Roſæ cupiamus omnes, ne videlicet Te quoque (ſicut illam ſuæ ſemper ſpinæ ſauciabant) abſq; ulla remiſſione animi ſemper vulnerent pro Republica ſolicitudines, quas ut identidem relaxes, obſequentiſſimè flagitamus, ac, niſi Tibi, eidem parcas Publicæ rei, cui nimium neceſſe eſt Te diutiſſimè Eccleſiæ Divinæ fælicitati excubare. Inque hoc Voto, Excuſatione abſoluta, conquieſcat Epiſtola, Tecum eloquuta de iis, quorum Proluſione ad Lectores fuiſſet meæ cauſæ conſulendum, ut pateat, ad quantam me fiduciam

erigat Eminentiſſimus Princeps, cui nullum addidit Regalis Purpura ſupercilium. Hoc autem cum Tibi ne in ipſis quidem Literis ullum ſit, veluti Sapientiſſimis eſſe nequaquam ſolet, ſpondeo nunc obſequentiſſimas alias (retexo enim id, quod huc uſque ratiocinando confeci) humaniſſimo Mecænati meo nuncupationes: perinde ac auſus fui alia Volumina Summis Mortalium conſecrare: utque hanc interim arrham Tuo, ideſt ſemper ſereno, Vultu digneris excipere oratum Te etiam atq; etiam velim.

AU-

AUTHOR LECTORI

AGgreſſus compendio includere admirabilem Vitam Sanctiſſimæ Virginis Roſæ à Sancta Maria è Sacris à me Actis erutam, & ab eius præterea tot Authoribus eleganter deſcriptam, elaboratum è pretioſiſſimo lapide ſimulacrum, & ad unguem Roſæ moribus reſpondens, ita decore omni, & nativa pulchritudine ſpoliavi, ut ſcribendum in illius baſi propemodum ſit, quod Æliano teſte priſci ſolebant Pictores: Hæc ſtatua Roſam refert. Auro Peruviæ ſuæ, immo & ſiderum auro centum exarata volumina vix cæleſtes Roſæ mores complecti pro dignitate poſſent. Quid ergo verborum anguſtijs includam monumenta Roſæ, quæ ſatius eſſet fuſioribus voluminibus poſteritati commendare? Conſulendum tamen eſt curis mortalium, quorum plerique innumeris implicantur: & breves, ideoque velocio-

res

res alę huic Operi ſunt aptandę, quod ultra fines Herculeos ad fines uſque deficientis naturæ ab argumenti dignitate proferetur. Sua igitur hanc Epitomen brevitas Lectori commendat: Commendant prodigioſæ, quas commemorat, Roſæ virtutes, eo nomine gratiores, quòd inter barbaras ſpinas adultæ: quemadmodum oculos, & manum legentis alliciunt prognati in ſcopulis flores, invidia naturæ fruſtra repugnantis obſtetricante, toto elemento lactati, & recreati furiis Boreæ ferocientis. Si peregrinæ merces, inviſæ belluæ, nec aſſuetæ metiri Europæ Cælum aves omnium ſtudia rapiunt virtute magnetica: ſi viſus olim Romæ Phœnix præſtolantia reditum æterni alitis Quiritum lumina Cælo affixit, quàm blando cognoſcendi ſtudio ſapientum corda pertentabit peregrinus hic flos, quo in uno tantus infertur Cælo theſaurus, ut immenſam jacturam compenſet ob innumeros ſpinarum faſces ex illis quondam Inferorum colonijs in tartara devolutos: & qui omnium primus ex recentis incolis Mundi

pro-

provocavit ſummos honores? Quæ demum cunque, dum Indica ſit, virtus curam Lectoris exacuit? Quid ſumma? Quid inaudita prorſus, & huic ſolùm Sponſæ conceſſa munera Divinitatis? Niſi unam fortè Senenſem Catharinam excipias, quam adeo Roſa moribus ſuis expreſſit, ut ſi fuiſſent in Indijs Pythagoræ aſſeclæ, juraſſent, ad animanda iterum Roſæ membra veniſſe reducem Catharinam. Hoc denique Italos ad legendum ultro compellit, quibus ad exteræ gratiam novitatis accedit in Roſa domeſticæ quodammodo virtutis amor ob Catharinæ conſortium.

Le-

Lectori Typographus.

PAucis ego quoque præfabor, candide Lector. Licet, quem iterum excudimus, aureus hic libellus nomen præ ſe Compendij ferat, nihil tamen in illo deſideratur, quod ſit in magnis Voluminibus idem argumentũ amplexis. Non modò geſta, ſed dicta recenſet propemodum omnia Sanctiſs. Virginis Roſæ; adeò ipſius Author

Semper ad eventum feſtinat, & in medias res,
Non ſecus ac notas, Auditorem rapit:

Quam laudem Venuſinus Lyriſtes tribuit Smyrnæo, Mantuano potius Homero tribuendam. Cæterùm Quarta quidem hæc eſt Romana hujus Opuſculi Editio, ſed Nona, ſi præterea enumerentur illæ, quibus alibi in Italia, Germania, & Polonia lucem rurſus aſpexit: ut interim prætermittantur plurimæ, quibus impreſſum eſt Gallicè, Hiſpanicè, Polonicè, & Indicè; omnes enim fermè linguæ ſui juris illud efficere voluerunt. Meis autem tantummodo typis ſex mille Latina ejus exempla prodiverũt: cumque in præſentia nulla apud Bibliopolas proſtent venalia, exprimendum iterum formis fuit, ut plurimorum votis fieret ſatis. Vale & conatibus noſtris fave.

CAPUT PRIMUM.

Roſæ Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis.

ROSA à S. Maria, Flos delibatus terrarum Orbis nuper inventi, Patriam habuit Limam Regiam Peruviæ Urbem: Parentes Gaſparem de Floribus, Mariam ab Oliva, ſtirpe, non item opibus nobiles. Illam mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigeſima enixa eſt fæliciſſimo partu, ſolita cæteroqui in aliorum puerperijs mirè torqueri: & prodivit infans ſecundis pelliculis involuta, veluti naſcuntur Roſæ. Iſabellæ nomen inditum illi fuit ab avia materna Iſabella de Herrera. Sed cum à matre, aliiſque viſa fuerit repanda roſa inſidere vultum trime-

me-

meſtris parvulæ in cunis quieſcentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit: & Beatiſſima Virgo myſtica Roſa juſſit illam annis adultam à S. Maria cognominari; adeoque prima forſan hæc fuit, quæ non ſolùm divinitus nomen, ut alij, ſed & cognomen acceperit. Eadem infanti Roſæ, quæ D. Catharinæ Senenſi, indoles quieta, ſuavis, lepida: nunquam ſtridulis vagitibus turbavit ædes, ploravit nunquam, niſi cum ſemel in alienam domum illata ejulatu popoſcit maternas latebras iam tum ſibi gratiſſimas. Prodigioſum ſpecimen heroicæ tolerantiæ trimula exhibuit; namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, fortè correpto dolorem egregiè diſſimulavit, & manum abſcondit matri eò properanti. Hilaris deinde ſenſit acribus remediis totum ferè unguem abſumi, & reſiduum lenta, ac violen-

len-

lenta forcipe radicitus avelli: attonito ad hæc Ioanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expalleſcere nunquam vidit tempore acerbiſſimæ curationis. Et præciſa novaculâ vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improſperè ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac foſſulis profundè ulceratum, à quadrimula Roſa gemitum nullum, aut moleſtiæ notam expreſſit; cum tamen acerrimus dolor totum corpuſculum identidem improviſa agitatione concuteret, & ſolidam noctem ſub efferi cruciatus ardore voraci tranſegiſſet. Duos ſupra quadraginta dies, ut novam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinavit: ac deinde ſexenni ex intima nare phaſeolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Roſâ mirâ conſtantiâ. Hæc rudimenta ſpinarum

rum noſtrum florem excoluere, ut gratiſſimum Sponſo in ipſa infantia odorem exhiberet ſuaviſsimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater inter ludendum luto illius comam imbuerat, quod cum Roſæ, non contemptum, at ſordes averſatæ, accidiſſet ingratum: Scito, inquit frater concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos infernos rudentes eſſe, quibus illaqueantur incautæ animæ, ut in æterna ſupplicia detrahantur. Hæc verba Roſæ animum altiùs penetrarunt, & ad altiſsimam Dei notitiam vaſtiſsimæ illius menti aditum aperuerunt. Pulchritudine virtutis mirificè capta ſtatim eſt. Statim exarſit in illa mira ſitis orandi, adeo ut nec dormiens ceſſaret à frequentibus precibus, quibus perpetim invigilabat: Et jam tum rapi ſe apertiſsimè animadvertit ad premenda heroica veſtigia

San-

Sanctæ Catharinæ Senenſis, qua duce quinquennis Roſa lilium Virginitatis Deo conſecravit ſponſione ſolenni: & mox capillos inſcia matre ſibi abſcidit ad vivam uſque cutem. Divinus hic ardor puellam invaſit ſub ipſum uſus rationis diluculum, ut affirmant illius animæ moderatores, qui omnes teſtati deinde ſunt, nunquam illam à recto tramite gravioris admiſsione criminis aberraſse. Ex eo jam tempore cæleſtem, quam exequemur, vitam aggreſſa eſt: nec illi quidquam ſe unquam objecit, quod eam à concepta religione, officioque deduceret.

CAPUT II.

Roſæ erga parentes mira obedientia, pietas, ſolicitudo.

QUod à parentum æquis imperiis ne latum quidem unguem deflexerit Roſa, ſit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigioſæ, quod fuerit divini, humanique obſequii retinentiſsima, cum pugnantia inter ſe Deus, ac genitrix imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, ut nativam oris pulchritudinem fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu inſultare ſeculi genio docebat Deus. Capiti aliquando circundare compulſa ſertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte ſuffixit oblongam acum, adeoque corollam capiti validè im-

impreſsit, ut aliena manu contentis viribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ delicati candoris elegantiam augerent, induit jubente matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam Indico pipere, quod mordaciſsimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi obliniebat, ut arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci ferendæ, potiorem ducens oculorum pupillâ ſolitudinem, quam tanto pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obvia, vilique materia, quam pro amictu induit mirum in modum exultans. Vel ergo matrem infimis precibus exorabat, ut ſibi liceret cruentis

Di-

Divini Sponſi veſtigijs inſiſtere: vel mitia imperia ingenioſè eludebat: veluti cum juſſa, non lignis, at lanâ farcire cervical, lanæ vim tantam operosè ſtipavit, ut ligno caput videretur inniti. Quid quod non matri ſolùm, ſine cuius venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, ſed & domeſtico mancipio alacris obtemperabat, præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum mater non raro ſubirata veniam libandæ aquę Roſæ denegaret, inſcia, filiam nunquam bibere, niſi ipſa annuiſſet, in ſex & plures dies Virgo fraudabat ſitim. Hiſpidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulſarent, Roſæ manibus ex morbo contractis incauta mater admovit, addito imperio, ne illas abiiceret. Toleravit obſtinato ſilentio Roſa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accenſæ manus tur-

gi-

gidis undique tuberculis ulceratæ ſunt. Quin & poſt mortem à religioſi Cœnobij Præſide juſſa Roſæ imago argentum diu multùmque frustra quæſitum menſæ ſuperimponere, impoſuit illico, animante mortuos colores obtemperandi ſtudio. Quæ verò cætera illius in parentes obſeruantia, pietas, amor? Exhauſta viribus ad mediam uſque noctem laborem protrahebat, ut illorum egeſtati conſuleret: & licet duodecim quotidie horas divinis alloquijs conſecraret, tot muliebria penſa quotidie conficiebat, quot alia quævis celerrima vix quatriduo: eaque tantâ elegantiâ, & curâ, ut humanam artem ſuperare viderentur; quanvis non rarò dum flores acu pingeret, animo à ſenſibus avocato divina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus venum expoſitis aliquod lucrum parenti-

bus accederet: & Sponſum cæleſtem aliunde miris, & arcanis modis ſupplere ſolitum candidè confeſſa eſt religioſo viro. At ſi fortè parentes ægroti decumberent, lecto aſſidebat inſomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operoſiſſima Virgo, ut ſolatium illis afferret. Hìc præterire non debeo prodigioſam lætitiam, quam ipſa moriens dolenti matri, ac ſecum exanimandæ impetravit, tanta enim cæleſtis dulcedinis ubertas maternum pectus inundavit, ut jurejurando faſſa ſit, imparem ſe gaudio inſolito perferendo plurimos dies jucundiſſimè laboraſſe, & hoc argumento manifeſtè aſſequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans civitatem Dei Roſam ſuam recrearet.

CAPUT III.

Roſa, ut ſequatur veſtigia Sanctæ Catharinæ Senenſis, Tertio Sancti Dominici Ordini adſcribitur.

QUi ſanctiſſimam Virginem Catharinam Senenſem cum Roſa noſtra componat, incertus animi ſit, Indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; uſque adeo Roſa ſuſceptum à Catharina inſtitutum vitæ, mores integerrimos, benevolentiſſimi Numinis dona, & ipſa tandem lineamenta vultus expreſſit. Connubij, cui nobili, & honeſtiſſimo deſtinabatur, ſpem amputare viſa eſt ſimul cum ſuis capillis. Sed egregia formæ venuſtas, acre judicium, ſuavitas erectæ indolis, elegantiſſimi mores ſancto Virginis

conſilio adverſabantur. Roſeum illa candorem jejunijs deterere: nativam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere: manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur, viva calce amburere: ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeo ut aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit; ne ſemel quidem videre dignata vicinum deliciarum hortum, aut perceIebre ſpectaculum molium Indicarum. Plures nihilominus invita accendit ambitu honeſtiſſimi thalami: ac præcipuè matrona genere, & opibus clara, illam unico filio ſuo ſponſam optabat: & gratiſſimum hoc erat Roſæ parentibus, ac fratribus, qui urbanæ munditiæ, ac elegantiæ apprimè deditam illam volebant: & nuptiarum nomine exanimatam, probris, con-

vicijs, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa mater S. Catharinam, cuius ad inſtar Roſa injurijs omnibus æquiſſimo animo devoratis, in S. Dominici viridarium tandem inſita fuit, adſcripta Tertiæ ſanctiſſimi Patris familiæ. Licet illam invitaſſent Cœnobia nobiliſſima: optaſſet S. Archiepiſcopus Turibius, ab illa præcipuè ſacræ domus, quæ tunc ſurgebat, fundamenta poni, Roſa ſtudioſa ſequi Seraphicæ magiſtræ ſuæ Catharinæ Senenſis exemplar, quam quinquennis elegerat, vitæ inſtituto, moribus, habitu repræſentandam; ne tamen ſuo conſilio nimium tribuere, & parum ſapientum virorum arbitrio videretur, in viam ſe aliquando dederat Sanctiſſimæ Incarnationis Monaſterium ingreſſura. At cum ultimum vale diceret Roſariano Sacello Deiparæ, viſa eſt ut rupes adnaſci ſolo, & fru-

ſtra in pedes exilire tentavit, advocato ſæpius ad opem ferendam germano fratre, contentiſque viribus conniſo; quòaduſque decreto regreſſu ad domeſticas latebras, alacritate mira ſurrexit. Alio prodigio Deus ad premenda Catharinæ veſtigia Roſam invitavit; nam ex papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrum pervolitant, unus nigro tantùm, alboque colore pulcherrimè ſtriatus, circumvolitauit Roſam, quæ divinum hoc eſſe reſponſum intellexit, ut, velut animo dudum agitaverat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum ſuſciperet. Ab illo ſemel induto vix non dimovit Roſam modeſtiſſimi animi demiſſio; nam gliſcente eius nominis celebritate, cœpit monſtrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipſique Divæ Catharinæ Senenſi non rarò com-

comparari. Et meritò, nam adeo ſanctæ magiſtræ ſuæ virtutes induit, ut ſemel tacitè miranti Confeſſario viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis ſic transformata, ut viva ſimilitudine ipſam Sanctæ Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam carò illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſſimi Roſarij flexis humi genibus inter orandum placidiſſimo animi deliquio ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niveo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac radiare: ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtendit, ſe in hoc vitæ inſtituto divinitus confirmatam.

CAPUT IV.

Roſæ mira animi ſubmiſſio, virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FVndamentum reliquarum virtutum modeſtiſſimi animi ſubmiſſio tam altas in hac Virgine radices egit, ut ſuum unicè contemptum perpetuo ſtudio quæſiviſſe viſa fuerit. Parum illi fuiſſet, domeſticæ ancillæ officio diſtineri, niſi & infra illam ſe demiſiſſet. Quamobrem ſæpe Marianam agreſtem ſervam adigebat, ut ſe dejectam humi pedibus proculcaret. Exultabat injurijs proſciſſa ob ſingularem vitæ rigorem; ac ſuis laudibus vulnerata ſpineam coronam, qua tempora clam obſederat, violento pugno capiti altius

tius inſigebat. A Regio Quæſtore, qui à ſupremis tribus Roſæ annis ſuam domum conſecrari ambivit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos cælare conſueta, ne medicæ ſibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus diſtabeſceret, ut crederetur ob immania crimina à vindice Numine flagellari. Quin & mirari ſe, cur nondum terram infælicem, quæ ſuis piaculis onerabatur, ſubverterit ultor Deus, ſanctè affirmabat. Et enormium quidem ſcelerum ream illam credidiſſes, cum obruta lachrymis, & ſingultans procumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amiſit hauſtam à ſacro fonte divinorum munerum ubertatem, & laborandum Confeſſarijs erat inveſtigantibus, quid ad ſuum

ſorum certò ſpectaret. Veſtigium
illi contumaciæ inerat nullum:
mortalium nulli quæſtionem in-
tendit: nullum ab illius ore ver-
bum excidit criticum: nihil in
eius moribus mæſtum, nihil auſte-
rum; ſed tota ſerena erat, & beni-
gna, adeo ut negaſſes Roſam eſſe,
quæ ſpinis carebat. Non erat in
illa triſtis, & horrida ſapientia,
ſed mira facilitas, quæ tamen ni-
hil de morum gravitate detrahe-
bat: cumque integerrimo ſingu-
los amore complecteretur, à Dei,
hominumque charitate animari vi-
debatur. Nulla rerum humana-
rum cura eius animum ſolicita-
vit; quin interrogata aliquando,
num qua re præter divinas delicias
innocuè caperetur, negavit ſe poſ-
ſe rebus perituris exhilarari. Non
modò nunquam carnis tyranni-
dem ſenſit, ſed & virgineum illius
candorem nulla unquam veniali

ma-

macula decoloratum fuiſſe, ac in toto vitæ curſu ne ſemel quidem illi in animum impuram cogitationem obrepſiſſe jurati aſſirmaverunt undecim Religioſi viri, quotquot generalem Virginis Confeſſionem exceperunt. Poſtquam egregiam formam aſſiduis verberibus, diuturnâ inediâ, & aquâ gelidâ toti corpori creberrimè ſuperfusâ, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, utque innocentiſſimum pœnitentię ſimulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horreſcens, vividum illico in genas colorem, vigorem in oculos precibus revocavit; adeo ut cum domum rediret ſub meridiem ſextæ feriæ ſanctioris hebdomadæ roſeo vultu inſtar auroræ ſubvivida, & amœna, congerrones quidam juvenes audaciſſimi in prætereuntem jocati ſint, quaſi reducem à convivio, & opiparè habitam. Illa

verò quadraginta elapſos dies pane tantùm, & aquâ duraverat: & horas tunc triginta immota perſtiterat in Templo Sancti Dominici precibus inſiſtens, cibique omnis expers, ac potus. Majus illi ſtudium fuit premendi reliquas divinas dotes, ideoque Deum à teneris annis flagitaverat, ne cui mortalium ſineret innoteſcere, quæ ſuum intra animum operari dignaretur, cumque illius votis annuerit Sponſus divinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quæ, vt maxima, & ſingularia, ſpirituales Virginis Patres ab illa expiſcari potuerunt. Quid quod Superos habuit adminiſtros modeſtiæ ſuæ, & cum aliquando templum ingreſſam conſternaſſet ſubita recordatio deſtituti in patenti cubiculo ſeverioris ad domandum corpuſculum inſtrumenti, deſignavit animo locum, in quo illud ſupprimi

à

à Cæli Regina exoptabat, ut domeſticos lateret, & regreſſa repererit famularem ſuæ demiſſioni præſtitam operam à Superûm Imperatrice.

CAPUT V.

Roſæ mira inedia, prodigioſa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciјs, flagris, catenis domat.

LAboraret, opinor, hiſtoriæ fides, prodigioſa Roſæ jejunia recenſendo, niſi Lector admoneretur, Compendium hoc, quo ſanctiſſimæ Virginis Vita delineatur, à remiſſoriali, vt dicunt, proceſſu fide bona extractum fuiſſe. Roſa profectò per D. Catharinæ Senenſis veſtigia mirabili ſe inedia cru-

cruciavit. Penè infans omni ſibi fructuum eſu interdixit, qui ſuaviſſimi in Peruvia naſcuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nihil præter panem & aquam deguſtare cœpit. Anno verò ætatis quintodecimo ſe obſtrinxit voto nunquam delibandi carnem, niſi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuiſſet; quod ſi aliquando indicebatur, maximo ſtomachi ſupplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non rarò nauſeantem ardentiſſima febris invaſit. Quoties verò iam lecto defixam delicatis edulijs ad ſalutem revocare tentarunt, in manifeſtum vitæ diſcrimen adduxere; cum contra panis fruſtulum aquæ infuſum pręſentiſſimam illi ſanitatem ſæpenumero repoſuerit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat; nam Chriſtus ipſe Roſam docuerat, velle ſe ab illa rigidis ine-

diæ

diæ exercitijs conſtanter honorari. At mater nimiam in exangui filiæ vultu maciem conſpicata, hanc parſimoniam grande vocabat in crimen. Juſſa proinde Roſa communi menſæ accumbere, ancillam rogavit, ut ex panis fruſtulo, & herbarum pugillo ſibi pararet offam nullo ſale conditam. Sed quas herbas ſibi Virgo legebat, amariſſimæ erant, & agreſti ſaporis malignitate torquebant palatum. Has illa è vicina ſylua petitas alebat in horto ſtudiosè, cuius ſub ſepibus vaſculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aſpergere, & os quotidie ſummo mane ſolita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant inſtrumenta cædis divinæ, amariſſimæ frondes dulcem illi, & quotidianum ſaporem elaborabant. Dubitari ergo meritò poteſt, duriuſne illi à talibus cibis,

an ab ipſa inedia tormentum eſſet. Duplici ſe torquebat jejuniorum genere, & quo ſemel tantùm in die tenue panis, & aquæ ſolatium delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitus guſtabat nihil. Primum ferè quotidianum præſertim ultimis vitæ annis religioſius ab illa ſervabatur ſeptem continuos menſes, à feſto Exaltatæ Sanctæ Crucis uſque ad Dominicam Reſurrectionem. At ineunte cinerali jejunio, ſeu Quadrageſima, omnem ſibi ſubtrahebat panem, ſolis malorum aureorum ſeminibus parciſſimè victitans, iiſque tantùm quinque, dum ſexta feria recurreret. Reliquo anni tempore, quod octo diebus abſumebat, vix unica die tolerandæ vitæ ſat eſſe credebatur. Unico pane, illoque ſat exiguo, & aquæ vaſculo quinquaginta dies aliquando tranſegit: aliaque vice idem

ſpa-

ſpatium decurrit ne guttulâ quidem aquæ recreata. Supremis annis tranſmittebat complures dies ſine omni prorſus alimento. Feriâ quintâ ſe includens in domeſtico Oratorio, nec inde ad Sabbatum uſque digreſſa protrahebat triduum omnino inſomnis, impranſa, incænata, & uni angulo affixa, omnino impos ab illo vel ad momentum ſurgere, & in contemplationem rerum divinarum toto pectore incumbens. Quid quod octo ſolidos dies nullum præter divinam Euchariſtiam alimentum admiſit. Vulgare ſit, aquæ ipſius hauſtu guſtum fraudaſſe, tranſactis hebdomadis quampluribus ſine potu, & cæteroqui hauſtâ non aquâ gelidâ, ſed plerumque calenti. Prodigioſum eſt, plus virium à jejunijs accepiſſe, quàm à cibo, eò quod cum ſua Magiſtra Catharina vulnerati Chriſti lateris ambroſiam degu-

ſtabat. Prodigio quoque ſimile eſt, ſuperfuiſſe in arido corpore locum, qui flagella exciperet, ſanguinem, qui verbera ſequeretur. At niſi per Confeſſarios modus illi fuiſſet impoſitus, mortem nimium properaſſet ardor corporis caſtigandi. Poſtquam Sanctæ Catharinæ habitum induit, non contenta vulgaribus funiculis, duas ſibi catenas ferreas aptavit in flagrum, quibus per noctes ſingulas ita ſe cruentabat, ut ſanguinis rivi parietes, & pavimentum aſpergerent: præcipuè ut ſceleſti meliorem ad frugem revocarentur quot flagellorum ſulcis, quot vibicum livoribus ſe in dies exarabat! ita vulnera diſpenſans per diverſas corporis partes, ut dum una coaleſceret, altera feriretur, iterumque ſæviret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudelique viciſſitudine diriſſimè cru-

ciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique Roſæ animum moderabatur, temperari nimium rigorem, juſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extorſit, ut liceret ſibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere. Serijs ab infantia præludijs oſtenderat, quàm avidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam & quadriennis ſub crudorum laterum, & gravis trunci pondere ſæpè laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, ut ſe in horti angulo orantem graviſſimis ponderibus oneraret, ſub quibus æſtuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad ſolum. At nondum quartumdecimum annum egreſſa ſæpè nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem lividis humeris geſtans, nec illi
tunc

tunc auræ malignæ intemperies, nec frigora, nec ventorum turbines inſuaves erant. Juſſa flagellis, non ferrea catena ſe cædere, ipſam catenam lumbis triplicato circumductu validiſſimè adſtrinxit, & ſerâ commiſſuræ angulis immiſsâ, clavem eò projecit, unde redire non poſſet. Cum verò per extritam pellem in carnis, & nervorum profunda ferrum penetraſſet, jamque conſepultum propemodum eſſet, nocte quadam acutiſſimus coxendicum dolor Roſam invaſit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuiſſet; namque catenam vi nulla aperire poterat, diu multùmque fruſtra luctata; ſed illa confugit ad preces, quæ Cælum ipſum aperiunt: & ecce ſera ſponte diſſilit, laxatur catena, diducitur; avulſione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor ſeque-

ba-

batur. Ubi primùm vulnera coiverant, ſuo ſe iterum tormento Roſa incinxit; ſed catenam carni rurſus adnatam ſibi tranſmitti Confeſſarius imperavit, & illius aliquot circuli poſt Roſæ obitum conſervati mirabilem ſpirarunt odorem, & omnibus peregrinum. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebant muſculos complicatos: pectus, axillas, latera morſu creberrimo vexarunt minuti ſentes, & urticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum ſetis densè contextum, infra genua productum, quod præ craſſitudine complicari vix poterat, triumphauit ſub illo rigoris paludamento, idemque infixis undique breviſſimis acubus in ſe violentius armavit. Hoc uſa complures annos, & ob frequentem ſanguinis vomitum alieno tandem imperio exuere coacta, ſac-

cum

cum villis craſſiſſimis gravem ſibi in formam induſij aptavit: quo ſub pondere æſtuabat, rigebat, laſſabatur extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicunque motus plumbeo pondere prægravatæ. Plantis, in quibus tantùm à vertice capitis erat ſanitas, quoties domi clibanus accendebatur, calcabat immota fornacis orificium, unde vehementior incendij vis erumpebat. Hiſce delicijs demulcebat corpus, cui ſat pœnarum afferebat crebra ægrotatio, exoptans etiam tentare majora, niſi vetuiſſent animæ moderatores. Quid quod ad cæteram in ſe inhumanitatem illud etiam additum ab ipſa fuit, ut neque delicias ſpiritus in corpus exundare ſineret, cavens, ac totis viribus obſtans, ne divinis epulis animum ſaginantibus reficeretur: quod ego divortium ſublimibus Roſæ operibus adnume-

ran-

randum reor. Hoc unum ſolita erat reponere culpantibus nimium in ſe rigorem: ſinerent ipſam, quando nil boni operaretur, ſaltem mala tolerare.

CAPUT VI.

Roſa capiti aculeatam coronam infigit: eiuſdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ.

SPinea ſepes Roſam decebat, quæ dies, & noctes hærens in plicatili ſenticeto, quod Chriſti verticem inſedit, in ègreſſu pueritiæ ex ductili ſtanno ſibi coronam implicuit, additis claviculis introrſus præacutis, & hoc diademate ſibi caput incinxit non ſine vulnere. Plures annos duravit ſub hoc ſpineto, quod tamen præludium ſolùm fuit ſeverioris tormen-

menti, imminentis ex ſecunda corona aculeis nonaginta novem armata. Hanc poſtremos decem annos ad finem uſque vitæ prodigioſâ conſtantiâ toleravit; neque enim ſine ſpinea corona D. Catharinæ Senenſis habitum induiſſe ſibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrſus infixit aculeorum ordines, tam firmiter ſuo quemque loco inhærentes, ut Aurifex adhibitis forcipibus evellere nullum potuerit. Dentatum hoc ſertum quàm dirè momordit velatum puellæ caput! præſertim cum ſpinę non omnes ſimul, ſed aliæ poſt alias ſucceſsione moleſtiſsima cutem invaderent; utpote ex varietate motuum in ſingulis vulnerum anguſtijs obliquatæ. Sermo ipſe Virgini dolorificus erat: quid ſi tuſsi concutiebatur pectus, ſi caput ſternutamento exonerabatur? Sed hæc

illi

illi ludicra videbantur, ideoque ubi coronæ extrema coibant, vittas innexuit, quas contentis viribus attrahens dolorem intenderet, aculeos altius capiti infigens: neque unquam eodem, quo pridie ſteterat, loco figebat diadema ſuum, ut immitius pungeret, inque intacto pœnam renovaret. Sextâ verò feriâ ſe profundius ſauciabat, ad imum uſque ſinciput, & auricularum cartilagines coronam demittens. Diu matrem, ac domeſticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes, quibus illud in ſe Roſa atrocius irritabat. Sed cum aliquando ſe blandè interpoſuiſſet Patri quærenti ad virgas puerulum filium, fortuito errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illico ſanguinis rivos explicuit, ex quo conjecit mater, qualis herinaceus ſub candido ejus velamine nidularetur.

Quoties tartareus hoſtis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulſabat coronam ſuam, quæ validius fronti impreſſa certam ei victoriam aſſerebat. At poſt Roſæ interitum ſanctus vir ſuaviatus coronam, prodigioſum in ſe divini amoris incendium repentè accendi, & odore ſuaviſſimo perfundi ſe, expertus eſt. Ut autem ſpinoſum Sanctæ Catharinæ Senenſis exemplar Roſa noſtra ſecuta eſt, ita cum flores deeſſent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ ſimulacrum ſuum illi diadema commodavit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadem Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad ſolium Divinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara coronâ decorari, viſa eſt à nonnullis probatiſſimæ ſanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus Roſa triumphos

ſibi adornavit. Eam ſtrati ſui voluit eſſe duritiem, quæ ſomnum abigeret, non invitaret; immo idem lectulus, & equuleus eſſet. Vix obrepſerat matri ſopor, cum Virgo, remota culcitræ parte, cui incubuerat, in ſubſtratam tabulam deſcendebat. At capiti rude ſaxum ſupponere tandiu perſtitit, quouſque ab irata matre veniam extorſit ſuo ſibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic fuit undique impolitus, ac lapilli ſub vili ſtragulo diſpoſiti, ut ea inæqualitate læderent corpus, cui læves tabulas in deliciis fore timebatur. Poſtea verò tria ligna tortuoſa, indolata, nodoſa tabulis impoſuit: ac tandem ligna omnino ſeptem certis intervallis diſtinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis intercapedines implevit, quorum mucrones obverterentur corpori: & in hoc prato

quieſcebat Roſa. Ponè ad lectuli caput amphoram appenderat felle plenam, quo antequam ad ſomnum ſeſe componeret, fauces recreabat in memoriam Sponſi felle potati. Cervical primò fuit craſſioris panni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis undique ſcaber. At à matre juſſa pulvinar adhibere, non illud lanâ, ſed ingenti vi ſegmentorum infarſit: lanam ingeri mater præcepit: obtemperavit Roſa: ſed lanæ vim tantam ſtipavit, ut ligneum cervical videretur: & ſub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles juncos occuluit. Quindecim ipſos annos fugitivum ſoporem ſuper horribile ſtratum, quod ultimo loco delineavimus, Roſa carpſit, ſenſu doloris tam effero, ut ad illius cogitatum, cæteroqui generoſiſſima, tremeret, æſtuaret: certa, non inde

ſe

ſe ſine omnium membrorum gelido ſtupore, ac veluti ex oſſifragio ſurrecturam. Exanimem aliquando confirmavit Chriſtus manifeſta, blandaque ſpecie, duriorem fuiſſe dicens Calvariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis ſomnum. Tandem qui præerant Virginis animo mitiùs illam ad ſoporem componi pro imperio adegerunt, abjectis ſaltem fragmentis tegularum. Ultimis vitæ annis plerunq; in humili ſella collecto corpuſculo noctem tranſegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc novercale corporis odium illam edocuit, ut nec unquam vigil pulvino inſideret; ſed vel ſtans perageret labores ſuos, vel tranſverſo palo pro ſellula uteretur. Sed nec morti vicinam deſtituit hic ardor duriſſimè cubandi. Equuleum ſuum fruſtra quęſivit: in nudo pavimento deponi non im-

petravit: at ſaltem lecticæ tabulis occipite, humeriſque acclinis in duro ligno voluit qualitercunque commori Sponſo Crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipſam Chriſti in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senenſi animadverſum fuit. Quantùm verò vigiliis dabat, cui lectus ipſe ſoporem adimebat! Horas illa duas, neque ſemper integras, ſomno indulſit, reliquum tempus ita diſtribuens, ut ex diurno, nocturnoque duodecim quotidie horas orationi ſeponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat: cumque inediæ, cilicij, lectique tormentum, calidæ potus, profunda meditatio divinorum, vigilandi facilitatem ei comparaſſent; verſutus tamen hoſtis illam revocare nitebatur ad ſomnum. At Roſa vel cervicem

illi-

illidebat parieti: vel ſibi tundebat latera: vel prominentibus ex ligneæ crucis brachijs fortibus clavis manus applicabat, & pendulum corpuſculum librabat in aere: vel oblongo, quem in cellulæ pariete clavum fixerat, modicum capillitium, reſiduum in fronte ad obtegendam ſpineam coronam, implectebat arctiſſimè: & pendula, vix ſummis aliquando pedum digitis terræ inſiſtens, clavis in ſoporem pugnabat, de quo non ſatis adhibitis in lecto tribulis triumphaverat.

CAPUT UII.

Roſæ domeſtica ſolitudo, fuga publici, cellula per-anguſta.

A Prima infantia ſolitarios angulos domi quærebat procul à ludis puerilibus, ut uni vacaret Deo. Creſcente verò cum annis ſtudio latendi, in horto ſub umbroſis platanis flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu, modicum incluſit ſpatium, in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo ut domi abiverit in proverbium: hortum adeas, ſi Roſam quæris. At grandior impetravit à matre aliud intra ædes cubiculum, in quo ſeorſum ab omnibus pernoctaret. Moleſtiſſimum illi erat, in publico apparere, & nunc prece, nunc lachrymis

mis ambiebat matrem, ut optatiſſimam ſibi ſolitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda urbanarum ſalutationum officia evocata, juxta domeſticum furnum, tranſiens, à clibani orificio ſaxum ſtudiosè ſibi attraxit in pedem, ut eo vulnere claudicans, nec idoneis ad inſiſtendum pedibus, domi ſineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quòd ſuavis odor virtutum ſuarum commendaverat illam apud omnes, velut illuſtris fœminam ſanctitatis. Igitur aſpirante Numine indagavit viam, qua ſe ab impedimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex coralliis, quam habebat in paupere theſauro, curavit, Deiparæ Virginis collo circundari, cui à Roſario nomen, & cultus eſt; ut hoc vinculo ſuaviter illaqueata Regina ſua Roſæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat

in votis. Poſt aliquot dies cum Roſa Deum intenta ſupplicatione propitiare non deſtitiſſet, viſa eſt corona à Virginis collo ſoluta pendere de manu parvuli Jeſu, attonito ad hæc Æedituo, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos Filioli fuiſſe translatam. At Roſa tacita interpres divini conſilii exultabat intelligens, deſponſum ſibi à ſua Diva quod munus optabat: & Filium pro Matre fidejubentem ſponſionis vinculum in ſe tranſtuliſſe: ideoque voti ſecura flagitavit à matre cellulam peranguſtam, in qua ſine permiſſu illius, qui ſuæ animæ præerat, nullius conſpectum admitteret, aut alloquium. Intra paucos dies perfectum ſtetit arctiſſimum in horto tuguriolum, quinque pedes porrectum in longum, quatuor in latum; ut ut anguſtum, ſibi tamen, dicebat Roſa, Sponſoque cæleſti ſufficiens. Hic

poſt-

poſtquam ſeſe incluſit, cuidam probatæ ſanctitatis fœminę in cęleſti raptu viſa eſt ſub ſpecie lucidiſſimæ ſtellæ, cujus radios opaca parietum anguſtia cohibere non poterat. Hìc perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia diſpenſans horas, ignara propemodum, in corpore ne degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, ut Miſſæ ſacrificio adeſſet, candidiſſimè reſpondit, domeſticis curis diſtineri aliquando matrem, ſine qua domo prodire non poterat; ſibi tamen à Divino Sponſo conſultum, ut in cella reſidens plures Sacerdotes perlitantes quotidie videret, audiretque. Compertum deinde eſt, divinitus Virgini datum fuiſſe, ut ſpiritu, non ſecus ac ſi corpore præſens adfuiſſet, intereſſet omnibus Sacris, quotquot in vici-

nis templis offerebantur. Prodigioſum porrò fuit obſequium à culicibus exhibitum ſolitariæ Roſæ. Innumera illorum agmina ſoli humiditas, & arborum frequentia aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum ſuo generi umbraculum: præcipuè ubi ſub meridiem radii ſolis ardentes, aut ſub veſperum ſerenæ noctis algores tenuiſſimis corpuſculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus ſcatebant undique parietes, perſonabat oſtium, feneſtra implebatur, vel unicus fuit, qui Roſam unquam attingeret; cum contra matrem, aliaſque religioſas fœminas ex permiſſu Roſam inviſentes, hoſtiliter invaderet exercitus moleſtiſſimus. Neque tantùm hoſpitæ ſuæ parcebant, ſed ad illius imperium in omnia ſeſe flectebant obſequia culices ingenioſi. Ubi primùm

Virgo

Virgo reſerabat cellulæ portam; Eja, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu leniſſimo ſparſi in gyros arguta miſcebant murmura, phalange tam ordinata, ac in ſe flexibus aptiſſimis redeunte, ut chorum credidiſſes, cui ratio dux præſideret. Cumque noctu repeterent hoſpitalem domum, rurſus orantem Roſam geſtiebat æmulari volatilis harmonia: & cum illa deinde ſub lege nocturni ſilentii conticeſcere. Accidit aliquando, ut Catharina de Sancta Maria Tertii Ordinis Sancti Dominici in eremo domeſtica Roſam inviſeret: hæc à culicibus ſauciata, unum, quem ſanguine turgidum vidit, occidit. At Roſa miranti ſimilis, cur hoſpites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo paſcis ſanguine, dum ejus Conditor ſuo nos toties recreavit? Sed in poſte-

ſterum tecum illi, ut mecum, pacem colent. Huic augurio fides ſtetit; nanque illi, aliiſque pepercit in poſterum culicum exercitus, adactus admirando Roſæ imperio. Franciſcam verò de Montoya Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tantùm culicibus appeti in Sanctiſſimæ Trinitatis honorem blandè permiſit. Ultimo vitæ ſuæ triennio in Gundiſalvi de la Maſſa Quæſtoris Regii domo parem ferme ſolitudinem ſibi Virgo ſtatuit, juſſa à parentibus obtemperare viro religioſiſſimo, qui ſuas ædes Roſæ hoſpitio ambiverat conſecrari: hìc totas cum diebus noctes in domeſtico latebat Oratorio, vel in ultimo ædium cubiculo, identidem regreſſa ad hortenſem eremum, perpetuo ſtudio ſequuta ſolitudinem, cujus amore tantopere tenebatur Magiſtra ſua Catharina Senenſis.

CA-

CAPUT VIIII.

Roſæ cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum.

DIdicerat quidem Roſa, Seraphicam Magiſtram ſuam Chriſto deſponſam ; ſed vix audebat exoptare locum inter Sponſæ comites adoleſcentulas . Interea tamen candorem Angelicum , & profundiſſimam dehiſcentis animi ſubmiſſionem adornabat , dotem ſcilicet , Sponſi divini amores rapientem . Prodigiis ad myſterium præparata , & ad conſenſum erecta fuit modeſtiſſima Virgo ; nam primò bicolor ille papilio, de quo verba ſupra fecimus , aliquandiu per ſiniſtrum Virginis latus cum oberraſſet , conſtitit è

re-

regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veſte Roſæ pulcherrimè delineatam, perinde ac ſi: Præbe mihi cor tuum, Sponſus Divinus clamaret, & Roſam inſigniret eodem emblemate permutati cum illa cordis, ut olim cum Catharina. Nocte quadam Speciosſus forma præ fillis hominum videndum ſe Roſæ prębuit, & candidiſſimum illius amorem ſe quærere profeſſus, innumeras Virgines ſplendido amictu nobiles oſtendit, quæ cædendis marmoribus diſtinebantur, ad illarum conſortium Roſam invitans, inter ſponſas ſuas, arduis virtutis operibus inſudantes, annumerandam. At Roſa veſte gemmis, auroque diſtincta ſe repentè inclaruiſſe vidit, & ad cæleſtem ſortem elatam. Sed feſtinat hiſtoria ad manifeſtum munus, quo Chriſtus vigilem Roſam ad connubialem tha-

la-

lamum invitavit. Dies aderat conſecrata triumpho Divini Regis Hieroſolymam ingreſſi: cumque palmæ diſtribuerentur in Templo, ſola Roſa præterita fuit ab Æditu o properante: ſive id caſu contigerit, ſive Numinis conſilio ſingulari; ut Virgo novitate confuſa timeret, ne obliquo forſitan animi motui inſcia ſuccubuiſſet. Ad Deiparæ ſacellum, cujus præcipua tenebatur religione, confugit, & genibus innixa per undantes lachrymas ſaucium cor ſuum effudit. Cum ecce Virginem videt ſibi ſereno, mitiq; vultu blandientem, mox in Filium converſam, & inde veluti fauſto oraculo excepto in ſe rurſus intentam. Roſa ignoto perculſa gaudio Puerum intuetur, qui pariter illi ſuaviſſimè arridebat, & poſtquam aliquandiu miro ſenſu voluptatis ſuam Sponſam perfudit, in hæc
aper-

apertè verba prorupit: Roſa cordis mei, tu mihi Sponſa eſto. At illa mirum in modum exultans, ac in ſuum nihilum dehiſcens, ancillam ſe dixit paratam ſui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ò Roſa, eximium favorem, quo te Filius meus dignatus eſt. Exinde quibus gratiæ theſauris ſuam Sponſam ditavit Amor divinus! Illa quidem ſapienti viro, qui ejus ſpiritus explorandi partes ſuſceperat, preſſius interrogata, dixit, verba ſibi deeſſe, quibus munera liberaliſſimi Numinis in ſe immeritam collata explicaret. Ut autem perpetuò ſibi verſaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, anulum popoſcit à germano fratre ſuo, qui myſterii omnino inſcius, perinde tamen ac ſi nuptiis interfuiſſet, eadem verba: Roſa cordis mei, tu mihi ſponſa eſto: anuli convexo

juſſit

juſſit inſcribi. Hoc Roſa ſui amoris pignus ut in arca, in qua ſervatur divinum Corpus, feria quinta ſanctioris hebdomadæ, includeretur, ab Æedituo impetravit. At Paſchatis die ſponte, ac ſecretò redivit ad Roſam, non ſine novo prodigio; nanque prope illam innixa mater, & ad omnia intentiſſima, nihil animadvertit. Poſt Virginis obitum vir ſanctitatis famâ conſpicuus manu tenens anulum Roſæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis divinæ ſenſu colliqueſcens, Roſam vidit in excelſo gloriæ faſtigio inter præcipuos Cæli cives prope ſolium Divinitatis: ac diu loco moveri, & protendere rigentem manum non potuit. Quod ſi hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis anulus Roſæ, quid ipſas nuptias in anima Sponſæ præſtitiſſe putas?

CAPUT IX.

Roſæ perpetuum orandi Numinis ſtudium.

STudio precandi, meditandique mirificè Roſa floruit. Adhuc infantem Divinus Spiritus orare docuerat, eoque igne ſuccenderat, quem nec ipſa nocturna ſomnia conſopirent. Audita ergo per noctem ſæpiſſimè eſt numeratò reddere preces, quibus per diem invigilaverat. Creſcente verò cum ætate religione, duodecimo anno jam Unitivâ, quam dicunt, Orationis viâ Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquendi Numinis ratio: tum enim ſoluto curis omnibus animo quietiſſimè ſe colligebat ad loquendum cum Deo: tum inter manuum labores, & extima opificia, mentem nihilo-

lominus affigebat Divinitati. Priori, ut ſupra innuimus, duodecim quovis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per horam horribilibus, ut mox dicemus, imaginibus torquebatur; adeo ut ſive dormiret Roſa, ſive vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pingeret flores, alios alloqueretur, comederet, legeret, in horto, in area, ubique locorum, ac gentium, perpetuò obverſaretur animæ oculis illius amor Deus. Quodque omnem admirationem ſupergreditur, divina hæc præſentia ita Roſæ internas facultates occupabat, ut illam ab extimis ſenſibus non adeo detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia: proſequebatur inſtitutum opus: ac domi ſatagens circa frequens miniſterium in remoto cordis thalamo cum Sponſo delectabatur. At in-

inter orandum omnino torpebant illius ſenſus ad mortalium rerum imagines. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat; immo nec ſi aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu ſupercilia; ſed veluti rupes immobilis, quo loco, ſituque ad orandum ſe compoſuerat, eodem poſt horas, poſt diem integrum, poſt duas ſolidas cum die noctes hærebat. Ultimis verò vitæ annis à mane feriæ quintæ ad Sabbatum uſque, nonnunquam & ad Dominicum diem in domeſtico Oratorio perſeverabat, omnino impos de pavimento ſurgere. Tres præcipuè in ſingulos dies horas divina beneficia recolebat: aſſueverat etiam altiſſimo generi orandi, quo Dei Attributa centum quinquaginta mente pervolvens; ſingulis proprium latriæ cultum exhibebat: & hanc precationis formam ter-

terrori eſſe Dœmonibus affirmabat, cui dum inſiſteret, tota ipſa movebatur ſyſtole, quam dicunt, cordis, atque diaſtole. Familiares ſermones, quibus alios alloquebatur, plerunq; ſagittæ erant, quibus ferebatur in Deum: veluti hortum commendatura: Venuſtus eſt, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia invitabant ad Deum: & aliquando ægrotam, & viles cibos, quibus ſe reficeret, adornantem, canens avicula in extaſim abripuit, mortalium omnium oblitam, ad veſperam uſque ab hora ante meridiem tertia divino amore vehementius æſtuantem. Quid quod plantas ipſas, mutoſque ſtipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Roſa mirabiliter inclinabat! Rem affero inauditam. Summo mane cum ad cellam ſuam reditura pandebat horti

ja-

januam, eminus conſpectas arbores, virgulta, herbas, invitabat, ut ſecum benedicerent Authori ſuo: & ecce moveri ſubitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum ſuſurros, flores ipſos, ac frutices animari in muſici murmuris harmoniam: altiſſimas arbores ſummo cacumine verrere ſolum profundæ adorationis ritu ſolenni. Neque hoc Roſæ prodigium peregrinum, ac rarum, ſed frequentiâ diuturnâ conſpicuum. Volucres etiam allexit in alternam adorandi Numinis ſocietatem. Anno, qui Roſæ ultimus fuit, per quadraginta ſolennis jejunii dies, ſole occiduo advolabat prope illius cubiculum avis mirè vocalis, quam Virgo cantu provocabat ad laudes divinas emodulandas. Illico avicula inchoabat argutam harmoniam, & ſenſim vocalior aſſurgens, tum Virgini

cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuaviſſimaque, & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perque integrum labentis horæ ſpatium alternabant cantum ea lege, ut concinente Roſa volucris attentiſſima nec pipiret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horæ perfuncta officio avolabat, poſtridie reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſategit, præcipuè domeſticos: & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipſa avidiſſimè, & legendos aliis mirâ eloquentiâ perſuadebat. Religioſos verò viros, qui ſacras confeſſiones excipiebant, ac Dei verbi præcones obteſtabatur enixè, ut ad orationem, qua Deum mente alloquimur, omni ſuadela, & arte mortales inducerent: ut uſum piarum meditationum in po-

pulum inveherent: ut ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Roſarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum quantum hoc exemplum, & ardens hortatio Roſæ divinum cultum amplificarit.

CAPUT X.

Roſa funeſtis viſis exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur.

CUm ad altiſſimum gradum perpetui colloquii cum Deo Roſa aſcendiſſet, atrocia tenebrarum intervalla pati cæpit in dies, quæ ſolidis plerunque horis eò miſeram deprimebant, ut ſæpe neſciverit, in tartaro ne eſſet, an in diro carcere ignis purgantis; adeo

adeo nulla ſuaviſſimi Numinis recordatio, nullum ſolatii veſtigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum memoria nebuloſa præteriti amoris, quo Deo adhæſerat aliquando; ſed nunc eundem neque cognoſci, neque porrò diligi à ſe poſſe arbitrabatur, immo veluti peregrinum, alienum, vixque famâ notum eminus, & raptim ſuſpiciebat: videbatur muro adamantino obſtructum effugium, ut nuſquam pateret hujus labyrinthi exitus; quare vix erat, quo ab æterna pœna damni ſuam infælicitatem Virgo ſecerneret. Tam graue tædium vitæ eandem invadebat, ut triſte ſolatium venaretur à ſpe proximi interitus, ſed tunc animæ immortalitas importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore miſerè lancinabat. Per ipſos quindecim continuos annos quo-

tidie ſemel in hanc caliginem demergebatur integrâ ut minimum horâ: iterum tabeſcebat in malis: inſurgebat ſibimet diſplicentis animi tædium: & Roſa tota jam ſpinea ſemetipſam ſauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, ut Virgo, tametſi ad quidvis ferendum impavida, unicum hunc amariſſimum calicem à ſe transferri enixè petiverit; nam durius illi erat ab amore Domini divelli, quàm interire; cum enim, quod corpori eſt anima, hoc ſit amanti animæ Deus, deerat illi quotidie, abeunte Deo, vita nobilior. Nihil interim de rerum cæleſtium contemplatione remiſit. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioſo mentis angore quidpiam certi præſumerent definire. Fuere, qui deliria, aut inſomnia, qui lemurum ſpectra, vel dœmonum præ-

præſtigias, qui fumantis atræ bilis paroxyſmos interpretarentur. At illa omnia modeſtiſſimè devorabat, acquieſcens in alto providentiæ Divinæ conſilio, & incuſans inopiam ingenioli ſui, quod implexos animi motus explicare non poſſet. Nitebatur ſubinde ſimilitudinibus adumbrare dolores ſuos, qui occupatum animum amariſſima cogitatione torquebant; at ſi ignis noſtri cruciatui conferrentur, ridendam eſſe comparationem, dicebat. Se longè à Deo ſitam in regione diſſimilitudinis: obrutam puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate; de qua loquitur David: Anathema ſibi videri à Chriſto, veluti Paulus optabat: eum demum ab horridis illis imaginibus ſibi dolorem inferri, qui millies vitam, animamque ſibi rapuiſſet, niſi prodigiosè à Deo conſervata fuiſſet. Cre-

ditur Sancta Catharina Senenſis aliquando idem perpeſſa. De Beato certè Henrico Suſone id compertum tradit hiſtoria. Sæpe illi erat ante oculos Chriſtus judex vultu aſper, & horrendo tonitru intonans illud: diſcedite maledicti. At compulſa aliquando fateri num poſt tenebroſam noctem Sponſus illuſtraret animum ſuum, ingenuè faſſa eſt, illico rurſus emergere rerum cæleſtium voluntates: totam ſimul animam colluceſcere, & inflammari, & in ſinum Divinitatis iterum volare: totam ſe transformari in Dilectum ſuum: immobiliter in Deo radicatam ſibi videri, & illius gratiâ ſolidatam; adeo ut certò ſciret, quod nihil unquam ſe à Chriſti charitate ſepararet. Quanvis autem arcanum gratiæ lumen certitudinem illi indidiſſet, rectam ſemitam eſſe,
per

per quam ibat: tamen modeſtiſſima Virgo non eſt auſa recuſare ſerium, perque intervalla repetitum examen, quo, præter illos, qui ſacris illi erant à confeſſionibus, intimas ejus animæ latebras perveſtigarunt alii ſapientia, & religione ſingulares, tum è ſacra Sancti Dominici familia, tum è Societate Jeſu, tum Doctor Joannes de Caſtillo ſanctitate nobilis Vir ſæcularis. Illi veritatem omnibus veſtigiis indagantes, poſt diuturnam, & ſæpius iteratam quæſtionem, hæc præcipuè compererunt. A prima pueritia Roſam cæleſtes ſtimulos, & tranquillum orandi ſpiritum concepiſſe; adeo ut nihil illi dulcius eſſet, quàm loqui cum Deo, ac Divinis inhiare. Ad duodecimum uſque annum ætatis vario illam inter orandum tenore, ſubinde cum imbecillitate corpuſculi, cum

ſomno, & mentis evagationibus luctatam fuiſſe: plerunque tamen animo libero, & quieto perrexiſſe in Deum, & ab illo tempore expertam ita ſe divinæ pulchritudini affigi, non modò ut ad nullius rei amorem, velut ad ſcopulum, adhæſerit unquam, ſed neque ſi ſponte conaretur, aliò mentem detorquere poſſet, neque intimarum imaginum intercurſu, nec occupationibus ſenſuum externorum divelli à complexu dulciſſimi Numinis: radiare in animæ ſuæ penetralibus præſentiam propitiæ Divinitatis, & hac deprehenſa, nulla ſe poſſe alia re oblectari. Interrogata, num quos de myſtica Theologia legiſſet libros, negavit inops Virgo; immo ne nomen quidem, ſi quod proprium eſſet hujus, quam dicunt, intuitivæ orationis, ſibi innotuiſſe. Quæſitum ab illa eſt, quanto ſu-

dore

dore pugnaverit in pravas animi inclinationes; at illa, vix ſe meminiſſe talium certaminum, reſpondit, & ab infantia propenſione quadam innata complexam eſſe virtutem. Si quis autem improviſus motus nixus fuiſſet aſſurgere, repente ex apprehenſione divinæ præſentiæ citra conflictum evanuiſſe. Numquid ſolatii caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore feſſum nonnihil remitteret, interrogata, negavit, ſe poſſe rebus perituris exhilarari: ac ſi ad momentum conſpectum perderet amantis Dei, id ſibi videri atrocius quavis gehenna. Horrendas porrò imagines, pavoreſque, quibus illam diximus agitatam, ſtatuerunt quæſitores, fuiſſe experimenta pœnarum, quibus in diro carcere ignis purgantis torquentur animæ. Quando verò

nulla ſpes evadendi illi affulgebat, quodam æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuiſſe; ne Virguncula tam prodigioſis ditata muneribus aliquando ſuperbiret: utque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclareſceret. At adacta pro imperio aperire, qualiter ſibi poſt illas infernas tenebras eſſet, ſuffuſa rubore, quem metus, ac pudor accenderat, dixit demiſſa, & interciſa voce: Plerumque poſt illas tenebras oſtendi ſibi humanitatem Chriſti, nunc virili, nunc infantili facie: ſæpius & Virginem Matrem, & hanc diutius obtutui ſuo indulgeri: hinc robuſtum gaudium ſuper omne gaudium, hinc experimentum cognationis divinæ, hinc vitam, & alacritatem omnium affectuum oriri: hinc accenſum pietatis ignem nullis fluxarum blandimentis re-

rum

rum extingui poſſe. Denique poſt omnia ſagaciſſimè explorata, hæc omnium quęſitorum ſententia fuit: Tutiſſimam eſſe viam, qua Virgo ambulabat: nullam hìc ſubeſſe vaferrimi Dœmonis impoſturam. Aliqui Theologi præſtantiſſimi, auditis, quæ de Auguſtiſſimo Trinitatis Myſterio, de hypoſtatica Verbi Divini Unione, de libro Vitæ, ac Prædeſtinationis, de natura Gratiæ, aliiſque Fidei ſecretis, arcana promebat Roſa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque ullam mentem liberalius à Patre luminum illuſtratam ſe cognoviſſe profeſſi ſunt, & manifeſtè patuiſſe altiorem ſpiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cepit omnes admiratio, quod ab infantia ad gradum, quem dicunt, Unitivum aſcendiſſet, abſque eo, quod alium, quem nuncupant Purgativum, vix attigiſſet:

quodque in horrendo illo tenebrarum tormento, & miſeris fluctuantis animi tempeſtatibus, quaſi certaverit cum Deo, triſtiuſne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non ſolùm ferendo fuerit, ſed & quotidie triumphaverit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi conſummatæ virtutis famâ celebres, invaluerat conſtantiſſima opinio, Roſam ſpiritu Dei agere, & agi, & ſapientiâ cælitus infusâ gubernari. Quædam ſanctitatis nomine celebris fœmina ſicubi cum ea concurriſſet, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam literas dabat; at ubi Roſa veſtigium fixerat, geſtiebat, os, & oculos applicare.

CA-

CAPUT XI.

Roſa cum Chriſto, Deipara, & Sancta Catharina Senenſi familiariter, iucundè, aſſiduèq; ſermocinatur: domeſtica Tutelaris Angeli conſuetudine fruitur: variè luctatur cum Dœmone, ſemper victrix.

NOn ſolùm poſt internas animi nubes Divini Solis manifeſtus vultus Roſam exhilarabat, ſed aliàs quamſæpiſſimè videndum ſe præbebat amantiſſimæ Virgini. Dum ſacros Roſa libros percurreret, parvus Amor vix digiti ſtaturâ procerior obambulabat paginas paſſu leviſſimo: & interim ſereno, ſuavique obtutu Sponſæ ſuæ blandiebatur: dum telas conſueret, laborantis pulvillo quietiſſimè inſidebat: arridebat

ri-

ridenti, breves protendebat ulnas, velut offerens amplexum, omnique geſtu, ac motu teſtabatur amorem ſuum. Has verò delicias frequentes Roſæ obtigiſſe, immo ferè quotidie, argumento eſt, quod ſi ille tardabat, Sponſa querulis vocibus lamentabatur: utque amor Poeſim docet, ſuas querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantem Sponſus invitavit ad ludum, & victrix Roſa ſuos mitigari dolores popoſcit, & impetravit. Divinus verò colluſor jacturam non ferens ludum inſtauravit, & cum illi proſperè alea ceſſiſſet, in victoriæ præmium quæſivit, augeri tolerantiam Roſæ; ideoque primos illius dolores geminavit. Hoc dum blandè, modeſtèque narrat matri, ne illa ob ſuam ægrimoniam contabeſcat, viſa eſt aliquandiu

vultu

vultu Angelico radiare. Aliàs cum in hortenſi cella nocte concubia viribus deſtituta fomento indigeret, ſui lateris ambroſiam delibandam cordi Virginis Chriſtus obtulit, uti quondam Catharinæ Senenſi, cujus proinde Virginis non alumna ſolùm fuit, ſed etiam collactanea. In illuſtris fœminæ domo poſt ſancta colloquia de more ſeceſſit ad orandum, & ſeptennis puella juxta Roſam vidit puerum Jeſum multicolori amictu indutum, & radiis coruſcantem. At in aliis ædibus Iſabellæ Mexiæ viſus eſt divinus Infans conſertis cum illa manibus porticum obambulans miſcere ſecreta colloquia: hærere in Sponſæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus: & quacunque fixiſſet pedem, improviſo lumine fulgebat pavimentum. Quid quod mutui amoris adeo ſolicitus erat Sponſus

ſus Divinus, ut ne florem quidem in conſortium venire pateretur. Invenit aliquando Roſa eradicatos flores, quos in horto ſtudioſius alebat, & ob id dolenti Chriſtus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi melior quovis cæleſti viridario? Flos es, ac flores amas? Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicavi, ac projeci. An non hæc fidem faciunt viſioni fœminæ cujuſdam religioſiſſime, cui profeſſus eſt Chriſtus, à ſe Roſam geſtari in penetralibus cordis, ſeque viciſſim in ejus virgineo pectore tranquilliſſimè habitare. At Cæli Regina quàm frequenti alloquio, aſpectuque Roſam dignaretur, vel ex hoc deprehendi poteſt, ut paucis multa complectar, quod cubiculariæ officium illi exhiberet, mane Virginem à ſomno excitando. Illam à multo tempore deſtituerat neceſ-
ſa-

ſarius ſomnus, cui conciliando moderatores animæ præcepere vespertinum lactucæ, ac ſoporiferorum ſeminum uſum; ſed cum vix hæc inducerent quietem, dum inſtabat hora ſurgendi, cruciabatur Roſa, quod ad præſcriptam horam evigilare non poſſet. Ergo Deiparam Stellam matutinam vocavit in vota, quæ cum immineret hora ſurgendi, aderat conſpicua, & miris diſtincta luminibus, voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, ſurge, nam inſtat hora. Cum aliquando Roſa in lectulo conſediſſet, ſed prægravante ſomni pondere in cervical eſſet relapſa, redivit Auguſtiſſima Excitatrix, niveaque manu pulſavit dormientis latus: Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Roſa abeuntem vidit à tergo Deiparam ſuſpenſis veſtigiis, cujus aliàs ma-

materno vultu ſolita erat impleri, illam cominus intuita, uti faſſa eſt, deque facie ad faciem. Ex quo ſemel à Chriſto data illi fuit Magiſtra Catharina Senenſis, mutua harum Virginum colloquia tam amica, ac crebra fuerunt, ut, veluti in Moyſi vultum poſt divinum conſortium, ſic ex vultu Catharinæ in Roſæ faciem lumina tranſiverint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodum aſsimilarint. Hinc apud omnes Roſa altera Catharina Senenſis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum Tutelari Angelo domeſtica illi neceſsitudo interceſsit: illum legabat ad Sponſum, ſi fortè hic hora conſueta non adfuiſſet. Nocte quadam in eremo ſua ſenſit vires ex improviſo languere; ideo redivit ad matrem, quæ inſtantis deliquii ſigna notans in

filiæ

filiæ vultu, juſsit ancillæ, adire ſubitò vicinum propolam, & emere libum Indicum, quod Chocolatam vocant. At Roſa rogavit matrem, ut ſumptui parceret, affirmans, ſibi potionem illam non defuturam. Subirata mater ancillam urgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæſtoris domo, qui calentem deferet Indorum ambroſiam. Et quis hoc noctis Quæſtorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat mater. Cum ecce Quæſtoris ſervus vas affert argenteum calenti chocolata plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, unde compererit, affore ſibi remedium. At illa ſubridens, ſæpe me, inquit, hujuſmodi dignatur officiis Angelus Tutelaris: illum miſi, qui admoneret Quæſtoris uxorem de medela, qua indigebam. Solebat ma-

mater ante mediam noctis horam aperire oſtium horti, ut inde filiaſe domum reciperet. At quondam oblita cum eſſet, Roſa per feneſtram cellulæ ſuæ vidit umbram candidam motu decoro agilem, aſpectuque non injucundam, quæ Virginem, ut ſe domum verſus ſequeretur, invitabat. Agnovit illa ſub umbra latentem Angelum ſuæ cuſtodiæ deſtinatum, cumque illo ſe dedit in viam. Ut ad horti januam pervenere, hæc ad umbræ tactum ſponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos ſibi ad nutum habuit obſequentes. Exemplo ſit vir quidam è religioſa familia, qui peregrè profecturus Roſæ preces flagitavit pro itineris periculis divertendis. At cum diu iter tutiſsimum habuiſſet, in Truxilli convallibus gravia quæque perpeſſus eſt: ac deinde Limam regreſſus cum Roſa conque-

queri cœpit, quod ſe deſtituiſſet. Virgo id accidiſſe dixit, quia non ille tunc fuerat peregrinus, qui eſſe ſolebat, & hominem admonuit de arcanis ei ſolummodo notis, quæ non niſi Angelo internuncio Roſæ potuerant innotuiſſe. At quantum illam Sanctiſsimi Angeli amabant, tantundem oderant furiæ tartareæ, quæ aliquando palam cum generoſa puella certarunt. Ingentis moloſsi formà ſemel in horti cella per tenebras aggreſſus eſt Roſam malignus Tenebrio: pertentavit irrito morſu virgineum corpuſculum, quamque diſcerpere non poterat, diu raptavit per ſolum, quouſque Roſa his vocibus: Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi: hoſtem egit in fugam. Fuit, cum ex inſidiis adrepens Cacodœmon improviſum ei colaphum incuſsit: cum ſaxum in eam libravit eo con-

connisſu, ut cuntem afflixerit: cum in ſecreta ædium parte orans Roſa vidit in prægrandi ſporta teterrimam belluam licentius tumultuari, ac, dedignata qualicumq; ſolatio lucis uti, candelam extinxit, & hoſtem in arenam provocavit. At ille gigantea mole proſiliens per humeros corripuit Virginem, ſtrinxit, contorſit, quaſi laceraturus obluctantem: & omnia quidem puellæ oſſa commolita videbantur, nervique diſtracti; at infractus animus riſit furentem Cyclopis inſaniam. Animadverſum eſt, frequentes hos Virgini fuiſſe agones, nec unquam formidinis ab illa ſenſum expreſsiſſe, quando feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto ſpecie formoſiſsima, ac penè mutatus in Angelum lucis illi adſtitiſſet, & procum ageret, à nobili fuga victo-

ctoriam quæſivit illico Roſa, & in propinqua porticu ferreâ catenâ correptâ nudos ſibi humeros flagris acerbiſsimis cruentavit, interque ſanguinis, & lachrymarum rivos de Sponſo conqueri cæpit, quòd ſe tunc deſtituiſſet. At ille manifeſta luce conſpicuus Roſæ vultum exhilaravit, ac dixit: Ni tecum ego fuiſſem, tu ne victoriam reportaſſes? Germana planè ſunt hæc iis, quæ Sanctæ Catharinæ Senenſi in certamine ſimili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponſus in Roſam quoque congeſsit: velut etiam mirabile donum internoſcendi ſynceras viſiones ab illuſionibus Sathanæ, quo floruit à pueritia: ac tunc eruditè recenſuit regulas diſtinguendorum ſpirituum ab effectibus, quos in anima pariunt. Has olim Chriſtus Catharinam docuit, hæc Roſam, quæ ſuam

adeo

adeo Magiſtram expreſsit, ut ſi ad Indos accidiſſet fama erroris Pythagoræi de tranſmigratione ſpirituum, quamplurimi credidiſſent, Catharinæ animum in Roſæ corpus ingreſſum.

CAPUT XII.

Roſæ vexationibus, morbis, ærumnis preſſæ prodigioſa tolerantia.

Roſis connaſcuntur ſpinæ. Nonum ætatis menſem attigerat, cum lactanti matri aruerunt ubera, reque anguſta domi prohibente conductam nutricem, liquidiori pulte ſupplebatur lactis inopia, diducto parvulæ ore non ſine cruciatu, ſed ſine lachrymis; quinimmo Roſa ſui pollicis inutili ſuctu tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cœpit, cum ob muliebrem Aviæ, Matriſque de-

Iſa-

Iſabellæ, Roſæque nomine controverſiam, utriuſque vexationibus ſe vidit implicitam, excepta virgis ab avia, ſi ad Roſæ nomen, à matre, ſi ad Iſabellæ, reſpondiſſet. Ut ſuavis erat indoles filiolæ, ſic aſperum ingenium matris, quæ Roſam ob eximiam modeſtiam, perpetuas preces, ac ſæculi fugam, non convitiis ſolùm, alapis, pugnis, & calcibus, ſed & nodoſo baculo ex malo cydonio delumbabat; præſertim poſt grande crimen præciſi capillitii. Nec mitiores in eam domeſtici ob continuum commercium divinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam vivere non poſſe, vocabant Roſam in ſuſpicionem fictæ ſanctitatis, eique minabantur, brevi rapiendam ad ſacrorum Quæſitorum tribunal. Exultabat interim Roſa videns, per ipſas Catharinæ vias ire ſe ad

E Sponſi

Sponſi complexum: & ab illuſtri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magiſtra ſua non quæreret ab his ærumnis effugium; nanq; apud omnes in comperto erat, Roſam, quæcumque vellet, à Catharina impetraturam: pluris ſe facere, dixit, ſuæ matris ſtigmata, quàm delicata ſolatia; eò quòd puderet Crucifixi ſponſam vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut raro illi deerat; namque vacantem ab externa gravior occupabat interna, ceſſantique foris inſectationi agminatim corporis ægrotationes ſuccedebant. Ex dira nervorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu immenſo, gemitu nullo. Mirum quot ex diverſis, oppoſitiſque cauſis in Virginem morbi irruerent, terni, ſimul, & quaterni, nullo ſuppoſito in exucco, aridoque corpuſ-

cu-

culo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, ſed à benevola Sponſi manu, ut ipſa probè ſentiebat, hiſce agonalibus bonis provenientibus. Sanè confeſſa eſt aliquando, putare ſe, nullum alicujus partis, aut membri ſupereſſe cruciatum, quem ipſa experta non fuerit. At ne primus quidem impatientiæ motus unquam obrepſit, qui affixam divino beneplacito vel latum unguem detorqueret. Cum angina, cum aſthmate, cum ſchiade, cum pleuritide certandum illi ſæpiſſimè fuit. Stomachi, pericardij, inteſtinorum dolores frequentes convulſiones invehebant: febres, eaſque contumaces aſſuetudo verterat in jocum; non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem, domeſticam præcipuè familiam epulonum, quæ impranſam, & in-

incænatam Roſam frequentiſſimè inſederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, bene ſibi eſſe perpetuò dicebat, & Sponſum tantummodo alloquebatur his vocibus: Domine, auge, auge dolorem, dummodo augeas & amorem. Quàm verò ſuæ Roſæ precibus obſequeretur Sponſus Divinus, oſtendit mirabili, celeberrimaque viſione, qua ſupra geminos arcus lucis immenſæ Chriſtum librantem aurea lance hominum tolerantiam, ſuaque munera illis collata in prœmium, aſpexit: eumdemque ſuum regem audivit elata voce commendantem pœnas conſtanter ab hominibus devoratas: & affirmantem, non alia, quàm Crucis, ſcala ad Cælum eniti homines poſſe. Tunc validiſſimus impetus Roſam invaſit proſiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, divinæque gratiæ, cu-

jus

jus mirabilem pulchritudinem, & vim, qua conſtituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparavit Roſam ad ultimos paralyſis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

CAPUT XIII.

Roſæ ardentiſſimus erga Sponſum amor, variis indiciis manifeſtus: Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, ut Chriſtum omnibus amandum perſuadeat.

QUanta in hujus Virginis corde flagraret Ætna divini amoris, palam aliquando fecerunt ſplendores, & flammæ ab orantis vultu ſcintillantes. Viſa non rarò eſt evibrare per os, oculoſque lucidiſſimum ignem, præcipuè dum funderet preces. Ejuſdem ardoris indices erant ignita

ſuſpiria, quibus perpetuò divinum cordis æſtum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas jaculabatur in cælum, quas operæ pretium eſſet hìc apponere; nanq; plurimis uſui fuere non ſine maximo divini amoris incremento. Omnia Roſæ colloquia, ſalutationes, reſponſa amoris divini mentione condiebantur. Unicum illi ſolatium erat, de amore divino aut audire, aut loqui: omne aliud argumentum comi dexteritate huc inflectere. Tunc Virgini aliàs taciturnæ præſtò erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifeſtum erat. At cum in privato Oratorio ſolvebatur in preces, gratiſſimum erat audire invitantem ſingulos ordines creatarum rerum ad amorem divini Conditoris. Duabus, ac tribus horis eidem inſiſtebat, & clam audiebatur à multis,

qui

qui viderunt arripientem non rarò pendulam è pariete citharam, tactuque chordarum temperantem impetum vocis, & excepta ſunt hæc verba ab illa numeris illigata:

En inter Flores pulchreſcis, & inter Oliuas,
Ieſule, nec molli ſpernis adeſſe Roſæ.

nanque matre Oliva, & patre de Floribus nata erat. Vehementiſſimi amoris comes, ac teſtis zelus Virginem adurebat; ideoque otioſos in templo fabulantes admonebat officii. Non erant domi, qui coram illa quid ineptum proferrent, veriti fulmina Virginis divinas injurias non tolerantis. A prima pueritia ſi fortè audiviſſet ſorores amatorium quid concinentes, uberrimo fletu teſtabatur

dolorem cordis exulcerati. Lachrimas, quia unicè ad ærarium Dei pertinere didicerat, nanque illis emitur cælum, nolebat aliò à quoquam profundi; ideoque cum fortè vidiſſet matrem plorantem: Quid, inquit, prodigis gazam Numinis theſauro inferendam? Quotieſcunq; verò ſuum Deum ab aliis coli animadverteret, triumphabat immenſo gaudio: & aliquando cum rediviſſet ad cor fœmina è ſacro Cœnobio profuga, Roſa miris lætitiis inceſſit, feſtumque diem egit, perinde ac ſi totius Americæ ſceptrum ad illam devolutum fuiſſet: Deuſque, ut Roſæ gaudium intenderet, oſtendit ei ſanctitatem inſignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat ſolennem concionem Confeſſarius Roſæ, quem repentè febris invaſit. Reſcivit id Virgo, & precibus contra

tra ſe invitavit Concionatoris febrim, futurique eventus certa virum admonuit, præſtò illi fore vires, ſe verò coquendam febri non ſua: quod re ipſa contigit Roſæ, ut olim Sanctæ Catharinæ Senenſi. Propagandæ gloriæ divinæ ſtudio innumera excogitabat in dies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera novam artem conficiendi veſtes Infanti Deo, offerens pro induſio, faſcia, ſtragulo, fimbriis, crepundiis, precationes, jejunia, verbera innumera: quod nobile inventum quamplurimi amplexi ſunt. Hanc autem ſui amoris amplificandi ſolicitudinem ingenti miraculo probavit Deus. Anno hujus ſeculi ſeptimodecimo, quintadecima Aprilis die, cadente Sole Roſa cum uxore, & filiabus Gundiſalvi Quæſtoris effuſa in preces ante pulcherrimam Servatoris imaginem vehementius amoris

ſtimulis concuti cœpit, iamque nec voci temperare poſſe, ſed erecta in pedes fervidiſſimè affari ſuum Deum, eumque obteſtari, ut ignitâ pharetrâ excuſsâ mortales omnes ſui amoris telis vitalibus vulneraret: cum ecce puella Quæſtoris filia videt Servatoris vultum ſudore madidum, in argumentum amoris, quo flagrabat amantiſſimus Deus, quemque in Roſæ gratiam indiciis illis profitebatur, ut pares in hominum cordibus flammas accenderet. Mox puellæ mater, tum genitor, deinde Religioſi viri, tandem Angelinus Medorus, qui ſacram effigiem coloraverat, aliique plurimi viderunt copioſas ſudoris guttulas ad inſtar minutiſſimorum unionum tota ſacratiſſimæ imaginis facie conſpicuas lucere, ac prominere: ſubnaſci aliis alias, mutuoque attritu ſolvi in fluxum, ac diverſis

lineis

lineis per capillos, & collum decurrere, quòque detergebantur magis, eò magis erumpere, rivoſque rivis ſuccedere: & hoc oſtentum ſupra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venuſtatis detrimento, immo adaucta interim pulchritudine vultus divini. Chryſtallini humoris claritas, odor nullus, & alia quamplurima examina palam fecere, non ineſſe humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, ſed omnes naturæ, atque artis induſtrias à tali prodigio longè abeſſe. Proſcenium illud amoris divini reciprocos hominum amores invitantis Roſæ vota implevit; nanque omnes, qui ſpectaculo interfuere, novis, acutis, inſolitis divini amoris ſtimulis ſub illius intuitu vulnerati ſunt. Neque hìc ſtetit miraculum, ſed alterius partu ſuam certitudinem aſſeruit; namque Roſa

ipſa lapſu fortuito ad terram alliſa graviter offenderat; adeo ut chirurgi metuerent, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis remedium diuturnum, incertumque. Roſa certa recuperandæ ſalutis, ſi goſſipium divino ſudore madidum brachio admoveretur, tamen cupida fruendi diutius doloribus ſuis, id non eſt auſa, niſi ex Confeſſarii præſcripto. Tunc verò impulſu prævalido ſentit redire ad ſuam ſedem diſtortos nervos, detumeſcere pulpas, diſtringi muſculos: attonitis ad hæc chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, iam prope deſperaverant. Præter illa, quæ innuimus, Roſæ prodigia, imperium in belluas, arboreſque, & in ſpiritus ipſos ex corporis concretione ſejunctos, intuitum cordium, & abſentium rerum, manifeſta alloquia præſentis

Dei,

Dei, prodibit brevi aliorum uberrima appendix.

CAPUT XIV.

Roſæ cum imagine Deiparæ familiare conſortium: in divinæ Crucis ſignum religio: Mutui honores, quibus illa, & S. Catharina Senenſis ſe proſequuntur.

ANte centum, & amplius annos imago Deiparæ Virginis, cui à Roſario nomen eſt, Limæ cultum accepit. Ex illo Roſeto ver naſcentis fidei in eas terras ſe latè diffudit. Ad huius aram Roſa perpetuò procumbebat in preces, mirâ lætitiâ geſtiens, & ſuam Divam loquentem variis ſerenæ frontis radiis, veluti quibuſdam nutibus, tam perſpicuè percipiebat, ut nulla verborum facundia melius præſtare id poſſet.
In

In Filioli quoque divini vultu velut animato libro reſponſa diſtinctè legebat, tanquam mutis characteribus exarata. Hunc deperibat: hujus ad intuitum novo calore perfundebatur, & gaudio; videbatur enim cæleſtis Infans brachia foras protendere, veluti in amplexum Roſæ procurſurus. Fama erat, illam omnia impetrare, quæcumque ante ſacram imaginem à Cæli Regina flagitaret: ac tanta ſecuritate rerum eventus pollicebatur, ut conceſſæ gratiæ diploma præcepiſſe videretur. Colebatur in domeſtico Oratorio altera Dei Parentis imago, in qua Roſa videbat omnia ſpirare, ac vivere, & aliquando cum pia matrona ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes ſuos a vitæ diſcriminibus eripuerat, Roſa proſpexit imaginem edentem ſigna inuſitatæ læ-

titiæ,

titiæ, torquentem oculos beni-
gniſſimo nutu, auguſtius radian-
tem. Porrò ſacellum Roſarii quo-
vis die Sabbathi floribus exorna-
re conſueta, quos in horto edu-
cabat, nunquam hoc ſolatio de-
ſtituta fuit, quanvis perfrigida
rigeret, aut ardens eſſet anni tem-
peſtas. Sed pulchriùs induebat
ſpirituali veſte Reginam ſuam,
tunicam, ſyrma, coronam, & alia
ornamenta, jejuniis, inflictis ſibi
verberibus, & precibus innumeris
componens. Prætaltam crucem
in hortenſi ſua cella extantem piis
complexibus perpetuò ſtringebat:
ubicunque divinum hoc ſignum
incurriſſet in illius oculos, pul-
ſu validiſſimo ejus præcordia agi-
tabat, ſive in fortuita trabium
commiſſura, ſive in decuſſatis ſe-
pium bacillis, in vectibus, in ipſis
demum feſtucis, ac paleis occur-
riſſet, illud ſine attenta venera-
tione

tione nunquam præteribat. Libanotim, vulgò rorem marinum, alebat in horto, cujus tres arbuſculæ in crucis formam coibant: unam ex his Proregina dono quæſivit, ſed apud illam ceſpes illico exaruit, & idcirco Roſæ manibus iterum inſitus, poſt quatuor dies pulchrior ſolito reviruit. Circumferre Sanctæ Catharinæ Senenſis imaginem quotannis ſolebat pium Sodalitium illius cultui conſecratum: cujus Divæ ſtatuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ Roſa quoad vixit deſtinata fuit: quo in munere temperare ſibi à lachrymis, ab oſculis, ab alloquiis præ ardore non poterat. Oh'ſi præſtò mihi eſſet pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, ut pulchriori amictu te induerem, optima Mater! Et ecce illico adfuit, quæ ab illuſtri fœmina nummos attulit, Roſæ votis deſi-

deſignatos. Viſus non rarò fuit ſacræ imaginis vultus inſolito ſplendore radiare. Floruerunt ad imperium Roſæ cariophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: ac tres vernarunt, quot ſibi Roſa juſſerat afferri. Franciſca de Montoya, quæ ſacrum Catharinæ ſimulachrum exornaverat, Roſæ beneficio incolumis evaſit ab igne ſulphurato, qui in oculum ipſius incurrerat, & reſiliens incendit veſtes alterius fœminæ, quam corripuit. Ipſiuſmet Roſæ dexteram aliquando horrenda arthritis invaſerat, adeo ut intumeſcente manu mirum in modum nec digiti loco moveri poſſent. Ut verò Seraphicæ Matri ſuæ feſtivum habitum ſolito cultu componeret, digitos forficum anſulis immiſit, cum id fieri præ tumore non poſſet, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordi-

nem

nem diſtribuit, attonitis ad hæc Regio Quæſtore, illius conjuge, & medicis, qui divinitus id contigiſſe profeſſi ſunt.

CAPUT XV.

Roſæ fervidus amor, & cultus in divinam Euchariſtiam, pro qua ad Martyrium ſe accingit.

TEr ut minimum in hebdomada divinâ Euchariſtiâ reficiebatur, quinquies non raró, & aliquando in ſingulos dies. Præmittebat ſemper magno gemituũ, & lachrymarum apparatu ſacramentalem confeſſionem. Pridie aſperius cruentabat corpuſculum flagellis, rigidoque jejunio, & hoſpiti divino tam pretioſis ignitarum aſpirationum odoribus cordis habitaculum adornabat, ut ſi per

to-

totum vitæ ſpatium illa tantùm vice exceptura eſſet amantem Deũ. At dum procumbebat ad Angelorum menſam tanto divini amoris igne flagrabat, ut facie præſeferret cordis incendium; hæc enim coruſcabat adeo, ut Sacerdotibus terrorem incuteret, cæleſti ſplendore ſæpiſſimè perfuſa. Angelicâ non raró formâ, radios etiam emittens apparuit religioſis viris: & ipſa Virgo à confeſſariis juſſa indicare mirabiles effectus, quos in animo ſuo divinum hoc Sacramentum pariebat, in ſingulis verbis hæſitabat, cauſata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare ſe quodammodo, dicebat, in ſuum Deum, & gaudio tam immenſo recreari, ut profectò nulla jucunditas mortalis vitæ comparari poſſet illi, qua mamilla Regum, pretioſum hoc Convivium, ſuam ſecum quodammodo divini-

tatem partiebatur. Accedebat robur, & ſaturitas prodigioſa, adeo ut cum ſæpe, dum templum adiret ex pridianis jejuniis, flagris, ac vigiliis feſſa, in angiportis hærere cogeretur, divino refecta pabulo domum rediret alacri paſſu: præiret matrem, veluti ſi ambulandum illi eſſet ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. Ut verò corporis ſaturitatem à paſtu Euchariſtico acceperit, patuit domeſticis; nanque reverſa domum ab epulo divino, rectà feſtinabat ad ſecretum cubiculi, & ibi ad ſeram uſque noctem incluſa perſtabat in Sponſi complexibus: & rogata cibum ſumere pridiano exhauſta jejunio, reſpondebat: præ ingenti ſatietate à menſa Domini alium ſe cibum admittere neutiquam poſſe: & aliquando per octo ſolidos dies Altaris Sacramento paſta ab omni prorſus corporali alimonia, veluti

San-

Sancta Catharina Senenſis, abſtinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tam ardenter amabat, ut, quotieſcumque illo recreanda erat, Miſſæ ſacrificiis intereſſet omnibus à ſummo mane ad meridiem uſque, ne ad momentum quidem oculos ab ara deflectens, aut ſupercilia unico nictu demittens, licet noti, ignotiq; ante illam tranſirent, & ferè in oculos incurrerent. Cum publica quadraginta horarum ſupplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à mane ad veſperam uſque immota prorſus herebat innixa genibus Roſa, oblita prandii, ne vnâ quidem aquæ guttâ refecta: ſic per octo ſolennes dies SS. Chriſti Corpori conſecratos: ſic ultimis quatuor annis, ubi feriâ quintâ majoris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem ſuum, donec die Paraſceves ad tabernaculum

tranſ-

transferretur, nec noctu inde cedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarum decurſu, nec ſedere coram illo auſa, nec muro tantiſper acclinari. Sicubi audiſſet ad divinum Corpus adorandum ſigna dari, cor, & caro illius exultabant in Deum vivum, & vividior in facie color accendebatur. Jucundiſſimum illi erat ſuis manibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad ſacram Altaris ſupellectilem ſpectat: pretioſos è filis ſericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penſo egeſtatem matris fraudaret, noctis partem ſeponere. Denique pro SS. Euchariſtiæ myſterio vitam effundere prægeſtiit. Cum Batavorum claſſis Peruviæ littora popularetur, & ipſi jam Limenſi portui immineret, immo etiam in arenam proſiliiſſe milites dicerentur, Roſa, cæteris exanimatis, mirum in

mo-

modum exultans, in templo ſocias hortari cępit ad ſubeundum pro religione martyrium: utque majorem iis ardorem iniiceret, facie rutilante, veſtem, qua longior in terram defluebat, alacriter præcidit, cothurnos exuit, ut in brevi hac veſte magis expedita incurreret in hoſtes. Ex oculorum ſcintillis, ex impavidi vultus conſtantia, ex vivido ſono vocis heroicæ animoſa virago leænam induiſſe videbatur, laceſſens horam fatalem, & morti minitans pugnaciſſimè. Fervebat Virgini ſanguis effundi avidus, cum auditum eſt, receptui Batavos ceciniſſe: & voto ſuo fraudata Roſa torqueri cæpit ardentiori ſiti martyrii, cujus amore ſaucia dolebat ſe non illis temporibas natam, quibus gliſcebat tyrannorum furor in Chriſtianos, & ſæpe cum gemitu dicebat familiari matro-

næ:

næ: Utinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorum provincias, & ibi ſanguinem pro Chriſto fundendi.

CAPUT XVI.

Roſæ eximium pro periclitantium animarum ſalute ſtudium, & ardor conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum.

QVoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos, cruciabatur medullitus, illachrymans infælicitati tot barbarorum: & cæteræ gentes Chriſtianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lachrymarum. Optabat viſceratim diſcerpi, ac retis inſtar obpandi voragini, qua tot animæ infælices rue-

ruebant ad Tartara : hortabatur Religioſos viros ardentiſſimis verbis, ut vulneribus animi omni ratione mederentur, & ad nunciandum Barbaris Evangelium feſtinarent: non hærendum, intonabat, in ſubtilitatum apicibus, in controverſiis verborum: proiici ſcholaſticos labores, clamoſaſque diſputationes, ſi tantis parta ſudoribus eruditio proximorum ſaluti, fideique propagationi non impendatur. Aſſeverabat, ſe niſi fœminam natura finxiſſet, decurſo ſtudio literarum adituram fuiſſe feroциſſimas gentes, quas vel in viam ſalutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide ſanctiſſima. Statuerat adoptare ſibi pupillum inopem, & deſolatum, quem in ſtudio virtutis, & literarum educaret ad laborem in converſione gentilium ſubeundum. Uni ex Confeſſariis ſuis in-

certo, an expeditionem ad Barbaros ſuſciperet, obtulit dimidium operum ſuorum, quibus Divinitatis amorem demerebatur, ut alacrior ille ad excolendam vineam Domini feſtinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Chriſtianorum. Pro his quotidie cruenta ſibi verbera infligebat, dicens: ſi quo modo ſibi licuiſſet fungi ſacri Oratoris officio, opertam horrido cilicio, nudipedem, ſqualidam interdiu, noctuque ſe circunlaturam Crucifixi Servatoris imaginem per fora, per trivia: & lugubri clamore revocaturam ad cor homines à recta via deerrantes. At divini verbi concionatores fervidâ modeſtiâ admonebat officij, ut facundiâ mani, & inutilibus floribus, ac theatricæ oſtentationis cothurno poſthabito, animadverterent, conſtitutos ſeſe hominum piſcatores, qui flagitioſas ani-

animas eximerent ab ima charybdi vitiorum. Et exemit ipſa Roſa nonnullas prodigiosè. Juvenem præcipuè genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Roſæ ſuccenſus, ac deſperata ſpe nuptiarum, quærebat ſaltem occaſionem, qua oculos paſceret illius venuſtate; ideoque Roſæ matrem convenerat, ut juberet, à filia collaria ſibi aliqua ex pretioſo carbaſo elaborari. Advocata Roſa, ut ſtatueret, quot ulnæ melioris telæ, & undenam eſſent emendæ, divinitus edocta ſecretum, quod corde premebat Vincentius Monteſius Venegas (hoc juveni nomen erat,) illum ſanctiſsimis verbis ad virtutem incendit; adeo ut ſobriam, & gravem vivendi rationem inſtituerit, ſingulis ad minimum octiduis divino Epulo refici conſuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ ad tractabile pacis inge-

nium inſtituta de tranquillitate animi ſuaviſſima concione revocavit; adeo ut fateretur, recordatione manſuetiſſimæ Roſæ ſopiri, quaſcunque flammas naturæ ignis accenderet. Religioſum virum cum morte luctantem, & formidine ſeveri Judicis trementem confirmavit oblato illi de ſuorum exercitiorum qualicunque cenſu quidquid moribundo deeſſet ad ſupplendam inopiam meritorum: ab obitu conveniri ſe petens à defuncti anima, ſi fortè indigeret ulteriori ſuffragio. Et divinitus Roſæ innotuit, illam quamprimùm regioni lucis aſcriptam fuiſſe. Mirabitur profectò unuſquiſque, pauperrimæ Roſæ funus publicis mendicorum ejulatibus, ac lachrymis celebratum fuiſſe, vociferante turba egenorum, ſuam ſibi nutricem, ac matrem fato immaturo præreptam; adeo palmas ſuas

extendit ad pauperes, cum his dividendo eleemoſynas, quas inſperatò receperat. Fuit cum octo dierum alimenta ſibi ſubtraxit, pro egentis cujuſdam ſubſidio: cum triginta ſex ulnas candidæ telæ ſibi à matre attributas ad ſudaria, vela, mantilia, omnemque candidi nitoris ſupellectilem formandam pro arbitrio ſuo, ſecretò donavit duabus Virginibus genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cum oblongum, & ad terram uſque demiſſum matris pallium inopi cuidam Virgini donum fecit, & matri conqueſtæ prædixit, pluribus illam à divina munificentia ditandam. Stetit promiſſis fides; nanque poſt paucos dies ignotus homo quadraginta libras argenteas pro pallio coemendo attulit matri. Maria de Sala per famulum miſit ſericum ſubtegmen alteri conficiendo ſufficiens: & ſi-

bi oblatas ad hoc ejuſdem materiæ totidem ulnas Limanum Prædicatorum Cœnobium Roſæ matri deſtinavit. Nobilem Virginem egeſtate, ac morbo preſſam, & purulenti cancri peſte nulli ferendam, intra paternas ædes recepit, & medicas illi manus admovit ſedulitate tanta, ut brevi ad ſalutem revocaverit. Cujuſcunque generis pauperes fœminas morbis affectas in domum patriam inferebat; neque tecti ſolùm, & ſtrati, ſed & medicinæ, ciborumque ſolatio egentes reficiebat. Iis abſtergebat purulenta ulcera, mundabat veſtes, lavabat pedes, nullo diſcrimine Hiſpanas inter, & Indas, Æthiopeſve, nigras, & candidas. Nulla ægrotatio tam putrida, nullum ulcus tam tetrum, cui virgineas adhibere manus Roſa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ cæteris horridas in-

intuita, his eluebat vaſa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, ſi vitiata ſanies pannis ſuis adhæreret; quamvis cæteroqui munditiam amaret. Quinimmo aliquando cum extractum è vena cujuſdam famulæ ſanguinem, poſt biduum ſeroſo virore, flavis, nigriſque maculis, ac ſanie ramoſa decolorem ſtomachus horreret, non leves ab ſe neceſſarii hujus faſtidii pœnas exegit; ſeceſſit enim in angulum, & inſtar Seraphicæ ſuæ Magiſtræ, totum illum virulentum cruorem auſu heroico ſenſim epotavit. Et Roſæ charitas morte fortior non rarò fuit, namque ſalutem reſtituit ægrotis, quibus miniſtrabat. Inter alios Joannes Almanſa nobilis vir decumbens impetrato Roſæ alloquio, in illius vultu majeſtatem Angelicam notavit: & hauſta viva ſpe incolumitatis, ſolutus in ſomnum eſt, & in-

tegrè ſanus evigilavit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus: interim addere libet, quod vel ad bruta animantia Roſæ ſuavitas, ac tenera miſeratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliva Roſæ genitrici miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cujus in tergo, & alis verſicoloribus amœna plumarum varietas ludebat, & collum quædam veluti purpura incinxerat; adeo ut domi in deliciis eſſet. Sed cum jugiter cubaret humi, nec unquam viſus eſſet in pedes attolli, nunquam auditus cucurire, pertæſa mater conſtituit illum jugulare, & menſæ comedendum apponere. Aſtans Roſa, canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cum ſub oculis omnium repentè gallus aſſurrexit in pedes, totum conclave prætumidis paſſibus perambulavit, & hila-

riter cucurivit, repetita quindecies intra quadrantis horarii ſpatium cantilena.

CAPUT XVII.

Roſæ magna in Deo fiducia crebrò in ſuis, ſuorumq; neceſſitatibus prodigioſum Cæli præſidium experitur.

MIrificè afficiebatur verbis illis Davidicis: Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina: hæc ſedens, ſtans, ambulans religioſiſſimè iterabat. Nihil unquam in rebus humanis opis, aut perfugii collocavit. Tria potiſſimùm erant, de quorum aſſecutione dubitare Roſam non ſinebat cælitus conceſſa fiduciæ certitudo: primum æterna ſua beatitudo: alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia: poſtremum,

certum ex alto auxilium in quibuſvis neceſſitatibus, ac repentinis periculis. Semel concuſſa eſt pavida formidine circa prædeſtinationis arcanum omni animæ tremendum; ſed illico Dominus ſic illius cor eſt alloquutus: filia, neminem condemno, niſi volentem condemnari: igitur exhinc tranquillo animo eſto. Exinde tam invicta fiducia cordi Virginis inhæſit, ut interrogata à Doctore Caſtillo, an ſuæ ſalutis certam notitiam divinitus accepiſſet, fateri compulſa ſit, ſuperna illuſtratione tempeſtivè ſe didiciſſe, quod ab omni æternitate electa erat ad cæleſtem gloriam; quin etiam in ultimo decubitu cognovit, ab omni purgantis ignis mora immunem ſeſe futuram. Dum hortenſem cellam incolebat, in mentis exceſſu vidit circa ſe undique ſolum conſperſum roſis, & miranti, quonam pacto

tam

tam repentino vere regeretur terra, parvulus IESVS apparuit, & Roſam blandè compellans, juſſit, ſparſas Roſas colligere. Lectas illa Divino Puero attulit, qui ex omnibus unicam in donum popoſcit, &: Hæc tu Roſa es, dixit, cujus providam curam aſſumo. Intellexit illico ſapiens Virgo, quorſum tenderent verba Sponſi, & gaviſa, teneri ſe in dextera veluti Roſam electam, ſolicita, quid agendum de reliquis eſſet, brevi conſilio ſubitaneum inde ſertum confecit, & cæleſti Infanti reverenter impoſuit, qui mox ſuaviſſimè arridens diſceſſit. Pari certitudinis ſolatio fruebatur in ſecuritate gratiæ, divinæque amicitiæ, cum cælitus comperiſſet: in Sponſi favore ſe confirmatam, ut ne ad momentum quidem dulci amicitiæ fœdere poſſet excidere. Aſſeveravit aliquando animæ ſuæ moderatori facilius im-

ponendum ſibi, quod palea eſſet, aut ſaxum, quàm quod haberet Numen averſum. Eadem vis confidentiæ Roſam adverſus quaslibet mortalis vitę difficultates armarat. Nil metuens obvios tauros ferociſſimos perſtitit ſæpius in veſtigio, matre fugam circumſpiciente, ſpondens, immanes belluas innoxiè tranſituras: quod re ipſa bis contigit, non ſine admiratione omnium, qui præſens Virginis exitium metuebant. Ut verò ſperabat ſubſidia ad victum neceſſaria! Certior aliquando facta domeſticæ penuriæ, quia panes nulli ſupererant, arcam aperuit, & plenam reperit panibus ultra domus illius morem candoris, ac ſaporis eximii, teſtante figura inuſitata, & peregrina, eos aliunde prodiiſſe. Alia vice mel defuit, neceſſarium illis regionibus condimentum: bis ter experti, fundo tenus exhau-

hauſtum areſcere vas, filii retulerunt matri; at illa Roſam legavit, quæ cupam invenit uſque ad ſupremum labium recenti melle plenam, quod novo prodigio integris octo menſibus toti familiæ ſatis fuit in uſum quotidianum. Gaſparem Flores patrem Virginis premebat ægrotatio corporis, animique mœror ob quinquaginta librarum debitum, cui ſolvendo non erat. Ut Virgo reſcivit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus involutam ſtrophiolo pecuniam patri neceſſariam porrexit. Ejuſmodi peregrinis ſubſidiis pluries egena domus in gratiam ſanctæ filiæ recreata fuit. Quinimmo erga locupletiſſimum Sponſum ea fuit Roſæ fiducia, ut auſu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palam in ſe receperit, providere de toto ſumptu ad excitandum à

fun-

fundamentis novum Sanctæ Catharinæ Senenſis Monaſterium, cujus erectio cælitus promiſſa, & oſtenſa illi fuerat, quodque tam ſeriâ fiduciâ ſpopondit, ut mater faſtidio impar Roſam quaſi manifeſtè delirantem objurgaverit: Et ubi ſunt, dixerit, bis centies mille libræ argenti? At illa, fidejuſſorem, inquit, habeo illum, in quo theſauri omnes. Sed hæc ſeorſum narrabimus.

CAPUT XVIII.

ROSA divinitus cognoſcit, ædificandum in Urbe Limana Sanctæ Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo revelante pateſiunt.

FLoret nunc Limæ numeroſum ducentis ſacris Virginibus Cœ-

Cœnobium ſub inſtituto Sancti Dominici, erectum anno ſeculi hujus vigeſimo ſecundo ab illuſtri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Iſtud integro ante jacta fundamenta decennio nunc per ſymbola, & figuras, nunc manifeſtè in propria forma, & typo fuit Roſæ divinitus præmonſtratum: de illo ſecurè, ac fidenter loquebatur, perinde ac ſi conſtructum ante oculos haberet: deſignavit fœminas, quæ illic Deo famulaturæ eſſent, ac inter has propriam matrem: numerum definivit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ topographiam in tabella delineavit: primum incruenti ſacrificij Myſtam nominatim expreſſit: primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnovit, ſpiritu ſuo imbuit, oſculo pacis quodammodo initiavit. Nonnullis viſa eſt inſanire; cum præ-

cipuè

cipuè illuſtris fœmina, quam Cœnobii fundatricem fore vaticinata fuerat Roſa, ſuperſtitem virum haberet, & matrem circunſtaret ſoboles numeroſa, quatuor nempe filii, & una filiola, & qui in ſe receperat curam exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limam rediiſſet infecta re, & nulla ſpei lux in poſterum affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò poſt filios omnes ab hac vita Deus evocavit: obſtacula innumera, & potentiſſima disjecit: repugnantium animos ad favorem pii operis flexit, ac brevi ſtetit nobiliſſimus Parthenon, qui etiam nunc ſæpiſſimè Roſæ Monaſterium, hoc eſt diu ante Roſæ vaticinio prænunciatum, amat appellari. Hoc primùm fatidico animo præcepit, cum aliquando lectas in horto Roſas cœpit nõ ſine religioſis ſuſpiriis in altum jactare, & germano fratri ſu-

pervenienti, & quærenti, quid rerum ageret, myſterium occultavit; ſed cæpere loqui prodigia; nam quas Roſa in ſublime ſparſerat, hærebant in aere, & in conſpicuam ſanctæ Crucis figuram aptiſſimè coibant, eidemque Cruci à ſuccedentibus roſis decorus per circuitum limbus formabatur. Agnovit Roſa, Virgines illas eſſe, quæ in cæleſtem arctioris vitæ legem coaptatæ è ſublimi perfectionis ſtatu terram deſpecturæ erant. Aliàs oranti fuit oſtenſum pulcherrimum pratum, liliis, roſiſque variegatum, quod in hortum concluſum à profani ſeculi commercio ſegregandum, certò cognovit. Teſtatus affirmavit R. P. Villalobos Soc. Ieſu vir ſanctitate nobilis, ſuo ſe experimento propheticum ſpiritum in Roſa deprehendiſſe, quæ ſui cordis arcana didicerat: velut etiam Reu. P.

Phi-

Philippi de Tapia Callaoenſis Rectoris, & Michaelæ de la Maſſa, Mariæ de Meſta, aliorumque: ita etiam res loco, vel tempore diſſitas intuebatur animo. Diuturnam vitam ſpopondit ægrotis quàmplurimis ferme jam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puelliſque prædixit quodnam vitæ genus ingreſſuræ eſſent: ſpopondit, nonnullos religioſæ mivitiæ nomen daturos, licet ab eo vitæ inſtituto alieniſſimi eſſent. Proregis animum jmmutandum vidit, qui moleſto muneri nobilem virum deſtinaverat: Ferdinando germano fratri ſcripſit, orituram ex illo filiolam, cujus vultum purpureus conſpicuæ Roſæ character ornaturus eſſet: & illam jnnocentia ſingulari nobilem fore: advectam ex Aethiopia fœminam, quæ profitebatur, in Panamà ſacro ſe fonte luſtratam,

co-

cognovit, neutiquam fuiſſe aquā ſalutari reſperſam, & inſperatis indiciis convictam ad meliorem frugem revocavit. Sacro illa baptiſmo tincta eſt, ac poſtridie fælix jnteriit. Qui Roſæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, oſtendit Deus, eandem legendi, ſcribendiqne artem edocuit, ut olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem magiſtro ſuæ mortis diem, locum, horam edocta, nemini dulciùs, quàm ſibi, ſuoque funeri fortunata vates præcinuit.

CAPUT XIX.

ROSA mortis ſuæ præſcia cum vltima ægrotatione generosè luctatur, & ſanctiſſimè moritur.

FEſta Diuo Bartholomæo dies, qua ſe morituram præſciebat, pre-

pretioſa, & chara illi fuit, & ſtudio ſingulari quotannis culta: hinc ſuo non contenta jejunio, aliquot innocentes pueros allexit, ut ſecum in hujus feſti pervigilio jejunarent. Mirabatur mater, quid filiæ tam peculiare cum Sancto Bartholomæo verteretur, donec audivit à Virgine, hunc ſibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc Roſæ triennium mortalitatis, cum ex gravi morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigiſſe; at illa omnium judicio complorata, certò affirmavit, diſtare nimium optatiſſimam metam, ad quam properabat. Annum denique ſuæ ætatis trigeſimum primum ingreſſa, cujus ad exitum ſe non deventuram cognoverat, quatuor ante obitum menſibus optimè valens Gundiſalvi Quæſtoris uxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam univerſæ carnis in-

ingreſſura erat; quinimmo & locum deſignavit, in quo corporis vinculis erat ſolvenda. Didicerat ex celebri viſione arcuum, de qua ſupra locuti ſumus, totam ſeriem immanium dolorum, quibus ultimò lancinanda erat, eoſque acutiſſimos, & adeo multiplices fore, ut ſingula exhauſti corpuſculi membra proprium equuleum eſſent habitura: ſiti eadem ſeſe torquendam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt: intimas oſſium medullas ardore intolerabili depaſcendas. Illa tantæ amaritudinis calicem nil expaveſcens, in ſacello Roſarii obtulit ſeſe beneplacito divino, adeoque ſtrenuò ad epotandum abſynthium ſe comparavit, ut cordis amor vultum vehementer accenderit, & ſatis conſtiterit, tunc vicini ſui obitus certam diem illi fuiſſe revelatam. Denique triduo ante fatalem ægrota-

tio-

tionem adiit parentum ædes, valedictura ibidem hortenſi cellulæ cæleſtium ſuarum deliciarum conſciæ. Hinc olorino cantu mortem invitavit, & miris blanditiis S. Patrem ſuum Dominicum eſt allocuta, eique matrem à ſe deſtituendam commendavit. Kalendis Auguſti ſub veſperam ſana, & vegeta ſuo ſe cubiculo incluſerat, cum ecce ſub noctis medium auditur miſerabiliter ejulare: occurrit Quæſtoris uxor cum filiabus, & ancillis, invenitque toto corpuſculo extenſam per ſolum, rigidis ſine motu membris; At illa interrogata, quo morbo angeretur, & vellet ne medicum advocari, mali quidem ſe nihil perpeti, dixit; ſed ipſam mortem in intimis viſcerum ſuorum penetralibus liberrimè dominari; cæleſti verò medico tantùm opus eſſe. E terra in lectulum ſublatæ frigidus ſudor

dor ſtagnabat in pallida fronte: luctabatur velut ingenti mole preſſa reſpirandi facultas, tumorque, ac tremor exangue corpuſculum oberrabant. Subinde libero ſuſpirio IESV nomen tenerrimè pronunciabat, quod unicum illi erat ſolatium. Adfuere medici, qui ſtatim explorata vi pugnantium morborum, ſtatuerunt, acervum tot cruciatuum humanâ patientiâ ſuperiorem videri: neque dolores illos naturales eſſe; at calicem ipſum, quem Sponſus biberat, jamque miſcebat amantiſſimæ ſponſæ. Et illa quidem à Confeſſario, verito ne ab humili modeſtia proveniret Roſæ ſilentium, pro imperio adacta, manifeſtè aperire, quibusnam cruciatibus intabeſceret, licet experimento morborum omnia genera didiciſſet, hunc tamen utpote peregrinum, non niſi per ſimilitudines potuit explicare, di-

xit.

xitque: videri ſibi, candentis ferri globum per tempora adigi: à ſummo vertice uſq; ad infimam plantam dexteri pedis ignitum veru tranſmitti: & ſimili ardore tranſverſim à ſiniſtro latere per meditullium cordis ab ignito pugione pervadi, à quo decuſſato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur: viſcera per fruſta candenti forcipe evelli: caput incluſum candenti galeæ videri, & validis punctúris ceu malleorum ictibus contundi: oſſa reſolvi ſenſim in pulverem, medullas inſtar cinerum aruiſſe. Fluctuantibus in mutuo aſpectu confuſis medicis, Roſa clam ſuo Confeſſario aperuit, fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie laborare, cum totus præter naturam eſſet: quocirca unicâ ſibi tolerantiâ opus fore, ut quoquo modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores experiretur: ſinerent, il-

lam

lam ſine omni humano alloquio aliquot dies jacere, cumque amore ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſentiebat, colloqui perpetuò. Sexta Auguſti dies interim illuxit, quam in Calvariæ monte, non in Thabor cum Chriſto transfigurato tranſegit; namque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis, perque conſequentes dies pleuritis, aſthma, iſchias, colica, arthritis, denique continuæ febris ardor acerrimus. Uſque adeo tota morborum cohors debuit incumbere, ut unica hæc Roſa fatali ægrotatione ſolveretur, & articulatim moriens glorioſum ferè martyrium ab Amore Sponſo illatum ſubiret. Placidiſſima tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur, ſuoſque dolores intendi, & uberiores pœnas ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subverebatur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morbo-

rum continua, & atrox violentia, ſibi rationis uſum eriperet, ideoque tremula voce, flebilique ſupplex obſecravit domeſticos, ſecum orarent Deum, ut illi ſe infortunio eriperet. Ac divina pietas reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, & integrum illi expediti judicij, ac linguæ vigorem peculiari prodigio inter aſſidua exhauſti cerebri deliquia ſervavit immunem, uſque ad extremum halitum; cum tamen ſæpe inter hos angores ab uſu exteriorum ſenſuum illam abduxerit vel morbi violentia, vel contemplationum ardor. Incredibili ſiti torquebatur, cumque bibere ipſi per medicos non liceret, amarum tolerantiæ calicem ad imum uſque fundum exhauriebat cum Sponſo. Tenerrimam conſcientiam exomologeſi pluries iterata, ac ſemel de toto vitæ decurſu ſeſe accuſans, quàm diligentiſ-

ſimè expiavit; ita ut procul audirentur gemitus, & ſuſpiria. Triduo ante fælicem tranſitum divinum Viaticum, & ſacrum oleum popoſcit. Ut audivit epulum Euchariſticum ſibi afferri, vivido colore ſuffuſa coruſcantis auroræ inſtar extemplo rubuit, mox gaudio ſuo impar in altiſſimam extaſim diriguit, & ſuſcepto divino Sacramento pallido & exangui ore fixa hæſit. At extremam vnctionem tam alacri omnium ſenſuum officio moribunda excepit, ut verè oleum lætitiæ fuerit, quo ſe potius ad triumphum, quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, vtpote ſalutis adeo certa, ut inſuper noſſet, ſine luſtralis ignis contactu ſe recto itinere ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata, & ſonora voce ſe orthodoxæ fidei filiam profeſſa eſt, ac Sancti Dominici ſobolem, candidum eius

Ordinis inſigne, quod ſcapulare dicimus, perpetuò, & palam ante ſe protenſum volens. Exquiſitis ac ſummè efficacibus verbis veniam à Deo exoravit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decurſu moleſtijs, damnis, alijſque ſe injurijs affecerant, & Crucifixi parvum ſimulacrum manu ſtringens, ſatiari non poterat his verbis: Pater, ignoſce illis. Domeſticos omnes acciri demiſsè petivit, & licet ex his neminem verbo, aut minimo unquam nutu offendiſſet, ſingulos, & omnes flebili voce oravit, ut indulgerent ſibi, ſi qua in re ulli moleſta accidiſſet: dolere, quod adhuc per biduum illis oneri eſſet futura: haud procul abeſſe horam, quæ domum Gundiſalui à fœtidæ Roſæ longo faſtidio, inutilique pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba uberes lachrymas non excuſ-

cuſſerint, omnes enim eximiam illius ſanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæſtor metuens ne poſt obitum Roſæ de condendo tanti funeris theſauro lis inter Paræciam, & Sancti Dominici Cœnobium exurgeret, nec auſus modeſtiſſimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioſo conſilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores ſepulturæ deſiderium potiùs mendicando, quàm teſtando innueret: quod ipſa præſtitit, cum ſui Ordinis eſſe morem exiſtimans, & veluti indignam expelli ſe poſſe timens, niſi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulciſſimorum raptuum intervalla, quibus paratæ cæleſtis gloriæ ſapores jam delibabat, & iiſdem gradibus, quibus debile corpuſculum fatiſcebat in mortem, animus in vigorem, &

ſecuram hilaritatem attollebatur; adeo ut auctam in ſingulas horas lætitiam nec voce, nec vultu diſſimulare jam poſſet. Paucis ante obitum horis ab humanarum rerum exilio in ſe regreſſa, P. Fr. Franciſco Nieto ingenuè, ac ſecretò dixit: Oh quàm excelſa, quàm pretioſa, jucunda, eximia tibi de ſuavitate Dei, de læta ipſius curia, de regione æternitatis narranda haberem! Pergo nunc cum tripudio ad perenniter contuendam pulcherrimam illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio quæſivi. Omni deinde officio parentes, quoſque parentum loco habuerat, Gundiſalvum, ejuſque conjugem, eſt proſequuta: tum germanos fratres ſenſim, deinde Quæſtoris filias, tum reliquos domeſticos efficaciſſima oratione ad amorem virtutis inflammavit. Media nocte clamor

fa-

factus eſt, & Sponſus venit, quem Roſa vultu ſereno, & hilari excepit: germano fratri innuit, ſe migrare, & cervical ſubtrahi juſſit; ut capite ad nudum lignum acclinato delibaret Crucis incommoda: &, Ieſus, Ieſus mecum ſit dulciſſimè ingeminans ad illum evolavit.

CAPUT XX.

ROSÆ funebris pompa, ac tumulus: ejuſdem ſepulcrum Ordinarii auctoritate mutatum ſolenni Corporis translatione, & ingens fama ſanctitatis. Eadem in Sanctos à Clemente Decimo Pont. O. M. deſcribitur.

VIvidus faciei color, labia rubentia, & in riſum diducta, ambiguam fecere adſtantibus Roſæ mortem, donec adhibito

ſpeculo patuit nullum in ea ſupereſſe halitum. Tunc omnes repentino prodigio pervaſit arcanus lætitiæ ſenſus, ac tota domus viſa eſt innatare gaudio nuptiali. Ex adſtantibus una vidit numeroſa Angelorum corona Roſæ lectum circundari, eademque juratò affirmavit, ante fælicem Roſæ tranſitum fuiſſe à Chriſto revelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & ſepulturam glorioſam, & vetuiſſe, hilari funeri circumponi pannos lugubres, ſed imperaſſe, ut nivei, quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem deducta ad tumulum Roſa fuit, nanque vix dies illuxerat, cum ad Quæſtoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirantibus domeſticis, unde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Roſæ tota Urbe diffundi potuerit. Circũfuſi promiſcuè nobiles, ignobiles,

biles, advenæ, cives, Indi, Hiſpani certatim Roſaria ſancto Corpori applicuerunt: Hic flores veſti impoſitos diripere, hic veſtis extrema, hic pedes raptim deoſculari. Tentaverant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere, adductis palpebris, ſed fruſtra, nam ſenſim recedentes liberum columbinis pupillis aditum dabant, ut Limenſes ſuos dulciter intuerentur. Niſi Prorex armatę ſuæ cuſtodiæ cohortem prætoriam eò deſtinaſſet, explicare ſe domo funebris pompa non potuiſſet; adeo turba innumera compleverat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & areas, fora, vicos, quà tranſeundum erat, aliquot ante horis occupaverat. Ideo Archiepiſcopus, qui prodierat funus deducturus, ad Gundiſalvi ædes eluctari diffidens, rectà perrexit ad Templum Divi Dominici, ibique

ad valvas Virgineum funus præſtolatus eſt. Interim ſacra omnia Sodalitia, Religioſæ familiæ confluxere, & ipſum Metropolitanum Collegium præter morem ultro adfuit; nanque ſolùm Archiepiſcopos ſolet efferre. Acceſſit ampliſſima Curia Senatorum, qui honos defunctis Proregibus præſtari ſolet. Matronarum ambitioſa pietas, & viſendi ardor feneſtras, pergulas, arcus occupaverat: & certè nunquam aliàs ſic viſa eſt univerſa civitas commoveri. Suppoſuit humeros feretro Capitulum Metropolitanum, deinde mutatis vicibus Curia Senatorum, mox primores ex Religioſis Ordinibus. Feriebant ſidera clamores Sanctam nuncupantes Roſam: & niſi haſtatorum bipennes quaſi ſepem objeciſſent corpori, pars illius exigua templo fuiſſet illata. Ut limen attigit, nova jucundita-

te

te exhilareſcere viſa eſt Virginea facies, & in Sacello, cui à Roſario nomen eſt, prodigioſa imago Deiparæ repentè fulgore inſolito micuit, & manifeſtis lætitiæ argumentis viſa eſt excipere Roſam ſuam. Mox eò confluxit torrens ingentis populi; cumque omnes viderint ſplendores inſuetos; fuerunt etiam, qui ſuſpicarentur, imaginem portentoſo ſudore maduiſſe. Tumulum Roſæ circumſidebant Patres dignitate, & ſenio graviores, tum ne theſaurus ille diriperetur, tum ut eidem admoverent debiles, & claudos, qui ſpe obtinendæ ſalutis accedebant, neque ſpe fruſtrati ſunt, ut conſequenti capite palam fiet. Ponè conſtiterat haſtata Proregis cohors, ut confuſam molem irruentis populi diſtineret, ſi poſſet. Sepulcro tradere ſacrum corpus deſtinabant Patres, cum tanta inſo-

nuit populi vociferatio, ut ſuperſedendum fuerit: & niſi certa ſpe lactatus fuiſſet populus, domum nemo ſe recepiſſet. Sed turba, quæ templum inſederat, dilapſa, confluxit alia, & Archiepiſcopus nutu, nanque vox audiri non poterat, juſſit corpus Virginis in ſacrarium deportari; cumque nec ibi eſſet in tuto, raptim inferri adytis Novitiorum. Ibi Præſul fuſus in genua manum Virginis religiosè oſculatus, eam in ſingulis digitorum articulis, perinde ac ſi viveret, tractabilem ſenſit. Poſtridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, undatim irruit admiſſus populus; neque incolæ tantùm, ſed & remotiores accolæ, qui à ſex, & amplius leucis accurrerant. Proregis milites impetum frænare non potuerunt, ideoque omnis ætas, & ſexus, ad feretrum eluctari contendit: hic

cal-

calculos precarios, alius ſudaria, numiſmata, & quidquid ad manus erat, contingendo ſacro corpori prætendebat. Turba languentium penè cum jurgio feſtinabat ad accelsum: pueri per obſtantium capita ſublimes mittebantur ad conta-ctum ſalutis: & vix ipſum corpus ſervari potuit, cum, velis, capillis, & veſtibus direptis, ſexies mutanda Roſæ fuerint indumenta. Reſonabat undequaque templum perpetuis vocibus Sanctam proclamantium, & pulſu, ac tintinnabulis ſignum dabatur choro, cum reſpondendum erat Sacerdoti piaculare ſacrum de more ad aram facienti. Sed niſi cantores choro egreſſi ipſum altare circumſtetiſſent, conſummata non fuiſſent divina myſteria. Antiſtes è throno progreſſus ad feretrum ultimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cum iterum

vali-

validioribus ingemuit clamoribus ſtipata turba, rurſus denſato cuneo undique irruit in ſuggeſtum, ideoque præſens periculum direptionis divertendum fuit oblata populo dilatione ſepulturæ. Confirmavit ſpem pulchritudo, & ſuaveolentia Virginei corporis, quæ, nullum fore periculum, ſpondebat, ſi vel in plurimos dies publico conſpectui ſupereſſet. Per ſex horas ſupra triginta idem perſtiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuum: nulla inſederat vultui fuligo ſub aere tam humido, calido, & ex concurrentium fluctibus pulverulento. At mirifica Cæleſtis odoris fragrantia ſpirans à ſacro corpuſculo poſt decem & novem menſes recreavit illos, qui exhumatam Roſam nobiliori ſepulcro crediderunt. Sub meridiem clauſis templi foribus, & eluſa ſpe populi

puli redituri, conditum eſt Roſæ corpus in præparata è cedro arca, & in æde Capitulari ſepultum. Vt primùm fores patuere, irruit unda populi, & Sanctã inclamans, pulverem ſepulcri, terramque certatim aſportavit. Inde cõtinuo fluxu rhedarum paterna Roſę domus frequentari cępit à nobilibus viris, qui hortenſem cellulam venerabãtur, quã Virgo ſolitudinis ſtudio inhabitaverat. Eximia prodigia, quæ palam crebreſcebant, mirum in modum commendabant populo ſepulcrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcirco ſolenniores inſtaurare exequias, quibus ipſe Prorex intereſſet, ſtatutum fuit, cumque diu inter illum, & Archiepiſcopum amica quæſtio agitata fuerit, eò quod præſtitura dies, & ſæpe variata, ſemper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quar-

tam Septembris convenerunt, omninò inſcii, eam Sanctæ Roſæ Viterbienſis honori dedicatam eſſe. Tota iterum ſedibus ſuis emota civitas templum implevit, & dum Sacerdos Numini commendabat Roſam, voce non impari ſeſe populus commendabat Roſę, cujus fama celeberrima brevi totius regni oppida permeavit. Potosì trecentis leucis Limâ diſſitum in communem gratulationis impetum efferbuit: ſonuere in turribus æra campana, micuere lumina, & tota paſſim regio Peruana Roſam celebravit, à qua ſcuncti populariter ſibi ſuffragium pollicebantur: neque tractu temporis elanguit populi ardor; namque miraculorum celebritas, & multitudo in dies ad inviſendum Roſæ ſepulcrum plures accerſebat. Ideo cum tota Urbs, & vulgus pariter, & utriuſque ordinis principes affirmarent

Ro-

Roſam communem Limenſium thesaurum publico deberi, Archiepiſcopus omnium ardentiſſimo ſtudio libenter annuit, & initio anni 1619. prodiit è ſepulcro Virgineum corpus incorruptum, & ſuaviſſimum odorem inhalans. Celeberrimâ pompâ delatum fuit in templum, ubi egregius orator de admirabili Roſæ ſanctitate verba fecit: ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad dexteram ſummi Altaris, ubi cum nimium gliſceret populi turba, nanque omnes ad ſepulcrum Virginis velut ad ſecundam aram ſubitò convertebantur: hìc perpetuus tumultus erat offerentium vota, ſuſpendentium anathemata, deponentium ſcipiones, conſulendum fuit reverentiæ ſacri Tabernaculi, translatis exuviis Roſæ in Sacellum Sanctæ Catharinæ Senenſis. Interim Limam pervenere literæ Apoſtolicæ, quibus au-

auctorati judices tribunal ex formula ſacrorum Rituum erexere, ut examen inſtituerent de vita, & geſtis Ancillæ Dei Sororis Roſæ à Sancta Maria. Adfuere teſtes 183. cumque folùm ſupereſſet inſpectio reliquiarum, delegati ad hoc munus repererunt Virgineum corpus expleto poſt obitum anno ferè jam quintodecimo, oſſibus integris, & ſicca hinc inde carne obductis, ſpirans odorem, quo fragrant ſiccatæ ad ſolem Roſæ. Hinc aulam Capituli adiere luſtraturi primum Virginis ſepulcrum, è quo certatim religioſi homines hauriebant pulverem ad varia morborum genera depellenda; cumque non niſi quinque pondo terræ viſa ſint eruta, aliunde conſtitit, complures modios ex illomet foramine fuiſſe effoſſos. Sed cum exinde Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum admonuiſ-

ſet

ſet Limenſes Patres, habendam eſſe rationem Conſtitutionis Vrbani VIII. qua viris nondum albo Beatorum aſcriptis Apoſtolica authoritate publicus honor interdicitur, illi intempeſtivum cultum Venerabilis Roſæ abolendum cenſuerunt. Populus ſacellum queſtibus implevit, & ſparſo in vulgus rumore, clam in Hiſpaniam delatum eſſe Roſæ corpus, non leve periculum imminuit Religioſis viris, qui non ſine labore compeſcuere turbas, oſtendentes, ita conſulendum illuſtrioribus Roſæ honoribus, qui ab Apoſtolica Sede ſperabantur. Et his quidem præluſit eximia Fama Sanctitatis, quæ omnes rapuit in admirationem Roſæ. Nimium quantum protenderetur hoc qualecumque compendium, ſi elogia præſtantium virorum hic ſubnecterentur. Non tantùm ſacra D. Dominici Fa-

Familiæ literis communi nomine datis Sanctam illam, admirabilem, clariſſimis illuſtrem miraculis, & prophetico ſpiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senenſi ſupparem dicit, ſed & Limenſe Cœnobium Patrum Sanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Maſtrillus Duran Provincialis Societatis Ieſu communibus ſuorum votis, & Sacer Ordo Sancti Ioannis Dei, & PP. Eremitarum Sancti Auguſtini, & Minorum Sancti Franciſci, & Eccleſiæ Metropolitanæ Limenſis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, ut in Sanctos referat Roſam, & tutelarem Limæ concedat: Ejus virtutes enumerant, ac notiſſimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hìc eſſet relatio perhonorifica, qua Eminentiſſimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus in Sacra Rituum Congre-

gregatione coram Alexandro VII. die 15. Septembris 1663. Roſæ virtutes enumeravit, & ſupplices literas novem diverſorum Ordinum, ac illuſtrium virorum Limenſium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentiſſimi Cardinalis de Aragonia, & binas Magiſtri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perſeverantiam, & augmentum famæ Sanctitatis, & cultum Populorum, quem amplificatum dicit Miraculis ſupra centum novendecim ex proceſſu remiſſoriali auctoritate Apoſtolica confecto. Exinde religioſiſſimo examine de admirabili Roſæ vita, & prodigiis illuſtribus cum liquidò conſtitiſſet, eadem à Clemente Nono in Beatarum Virginum faſtos relata fuit, honoribus illi conſequenter indultis, qui tribui nunquam conſueverunt nondum inter Sanctos recenſitis: præſertim verò eidem colla-

collato præcipuo Patrocinio plurium Regnorum, & univerſæ Americæ. Tandem à Clemente Decimo Pontifice Maximo non ſine incredibili utriuſque Orbis plauſu, poſt nova, & præclara ab incomparabili Virgine perpetrata Miracula, primus hic Americæ flos, jandudum Cæli viridariis inſitus, ſupremo Sanctorum cultu donatus eſt anno reparatæ ſalutis 1671.

CAPUT XXI.

ROSA poſt mortem & ſæpiſſimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum converſionibus, & obſtinatione cordium emolliendа mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam, quæ conſequuntur, prodigia ex au-

authenticis proceſſibus Signorum, Gratiarum, & Miraculorum fuiſſe delecta. Aloyſia de Serrano, ut ſæpiſſimè Roſam immortalem vidit, ita ſemel præſertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad ſolium Divinum, & immenſæ gloriæ coronâ decoratam. Teſtatum reliquit coram Apoſtolicis Judicibus Quæſtor Gundiſalvus, viginti, & duabus vicibus Sancto Viro conſpicuam fuiſſe gloriam Roſæ: quæ pariter Doctori Ioanni Del Caſtillo videndam ſe præbuit in fulgidiſſimo lumine, roſis undique circundatam: Deinde verò pluſquam quinquagies eidem illuxit, multa, ac ſublimia illi ediſſerens de fælicitatis ſuæ excelſo faſtigio; quin idem poſtrema teſtificatione anni 1631. perſanctè aſſeveravit; integro ſex menſium ſpatio interdiu, noctuque ſe divinitus admiſſum

ad tantæ beatitatis ſpectaculum, ac deinde Cæleſti Ephæbo à Roſa imperatum, ut ſuas vices obiret. Quamplurimis aliis notæ Sanctitatis Roſa videndam ſe obtulit, nunc Cæli viridaria cum Chriſto perambulans, nunc eidem Limanam Urbem, & Regnum Peruanum commendans, nunc vultu hilari, & jucundo nutu probans ea quæ referebantur in tabulas à Quæſitoribus virtutum ſuarum, nunc adornans conclave, chartam dirigens, & graphiaria inſtrumenta Tabellionibus diſponens exceptaris ea, quæ teſtes proferebant in commendationem ſui, & ridenti ore viſa gratiam pro obſequio ſibi exhibito ſpirare. Fuit etiam, quæ nocte concubia hæc verba audivit: Roſa verè Sancta eſt: quibus confirmata ſunt ea, quæ de Roſæ virtutibus juratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco,

qui

qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans juſſus fuerat in cauſa Venerabilis Roſę bis mille folia proceſſuum, ut dicunt, ſeu actorum intra certum tempus ſcribendo abſolvere, jamq; deſperabat, ſe oneri parem fore; adeo laſſabantur digiti, ſtupebat brachium, divaricabantur nervi, in ſomnis Roſa ſe ſcribæ ſuo exhibuit, & leniter accedens, dexterum jacentis brachium comiter arripuit, validè ſtrinxit, & evigilans Pacecus ſcripſit ab aurora uſque ad ſolis occaſum, nulla digitorum laſſitudine, nullo cruciatu nervorum, brachio leviſſimo, & ſupra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies ſcriptioni laborioſæ citra laborem impendere, attonitis quicunque Pacecum noverant, eiuſque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P.

M. Auguſtinus de Vega Ordinis Prædicatorum tunc Peruviæ Provincialis, jamque de hominis vita conclamatum erat, cum Roſa Chriſtophoro de Ortega ſuis in ædibus dormienti imperat, primo diluculo Cœnobium adeat, & Provincialem moribundum conveniat, denuncians, nequaquam illum tunc è vivis abiturum, ſed aliquandiu ſub Epiſcopali infula in vinea Domini laboraturum; quod re ipſa contigit. Celeberrima ſceleſtorum apud Deum cauſidica, ut convertantur, & vivant, Roſa fuit. Quamplurimi ad ſolum Virginei corporis in feretro contactum ita fuere doloris ſtimulo perculſi, vt ibidem cœperint coram populo elatis vocibus ſua ſcelera deteſtari: & inter eos nonnulli juvenes inquinatæ vitæ, qui eo ſolùm conſilio venerant, ut defunctam pulcherrimam Virginem

nem intuerentur. Frequenter deinde ad Mariam de Oliva Roſæ matrem ivere complures, etiam ex Religioſis Ordinibus, ut illius egeſtatem aliquo ſubſidio recrearent, profeſſi, hoc ſe tributum pendere Roſæ, cui debebant fælicem ſuæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ conſcientiæ vir nunquam toto ſacrilegæ vitæ ſuæ decurſu ritè confeſſus, ab alterius pietate Roſæ commendatus, ab annoſo conſcientiæ lethargo evigilavit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emollivit, ut deinceps umbram ſceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confeſſiones exceperant, teſtimonio liquidò conſtitit, poſt imploratum Roſæ in Cælo auxilium innumeros tum Limæ, tum in uniuerſo Regno ex voragine ſcelerum emerſiſſe: quod beneficii genus inter præſtantiora

ſolidæ ſanctitatis argumenta ex communi Sanctorum Doctorum ſententia meritò recenſetur. Quid quod Limæ paucis à Virginis obitu diebus frequenter elutis animi ſordibus Divina paſſim convivia celebrabantur: flagella, ſetarum cingula, & varii generis cilicia ob emptorum multitudinem ſubitò defecerunt. Inſignes animorum harpyæ luxuriæ cæno emerſæ in calle virtutis conſtantem fixere pedem. In univerſa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ adminiſtri communicatis indiciis obſtupuere tantam morum mutationem in populo à die, qua Roſa in Sponſi ſui Regno cœpit agere cauſam civium ſuorum. Fœminæ certatim abjecere veſtium luxum: Religioſa clauſtra cruentis flagrorum ictibus perpetuò perſonuerunt: Confeſſariorum ubique ſedilia planctu, & gemitibus ſunt ob-

obſeſſa : & vir graviſſimus juratus affirmavit, ex quo Peruvia noſtris detecta patuit, nullum inclaruiſſe divini verbi Concionatorem, qui tam univerſalem pœnitentiæ ſpiritum, & luculentum pietatis incendium excitaverit. Et egregiæ quoque virtutis viros ad ſtudium ſanctitatis accendit : veluti Patrem Ioannem de Villalobos Rectorem Tyronum Societatis Ieſu, qui cum à moritura Roſa poſtulaſſet, ut ſe traheret in odorem virtutum ſuarum, ab eius obitu ſenſit arcanas cordis ſui unctiones, & ſtricturas inſolitas luminum divinorum. Quid quod & quocumque libitum illi fuit, Roſa pertraxit animos rebellantes. Mariam de Xuara fœminam prædivitem, implacabiliter averſam privignis ſuis Franciſco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo conſobrinis pauperrimis ita emol-

livit exorata à Franciſco, ut conſequenti mane illico matertera reſciderit teſtamentum, quo alijs omnia ſua legaverat, & hæredes ex aſſe ſcripſerit, quos antea oderat mirum in modum. Ludovica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confeſſario ſuo divinitus innotuiſſe Roſæ, quod ipſa religioſum habitum eſſet aliquando indutura; ſed illico à morte Roſæ Ludovica exarſit ambitu ſacræ veſtis, quam antea veluti Meduſæ vultum horruerat. Alteram Ludovicam de Mendoza, incertam, ac de Roſæ Sanctitate animo fluctuantem, repentinus angor invaſit, adeo ut manibus, pedibuſque mutilatam ſe crederet; gravior eiuſdem ſpiritum caligo, ac tempeſtas mentem obſedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu ſuccuti cœpit; quæ omnia evanuerunt ſtatim atque elatis vocibus

cibus intonuit: Roſa verè Sancta eſt. Uſque adeo pro Sponſæ ſuæ honore certabat Sponſus ille divinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPUT ULTIMUM.

ROSÆ *defunctæ attactu, aut invocatione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejuſdem cingulum, veſtes, ſepulcro exemptus pulvis, & pictæ imagines phreneſim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.*

QVanuis perpetuum prodigium fuerit Roſæ vita, innumeris illam ad aliorum ſalutem miraculis decoravit Deus, quæ ſi omnia recenſerētur, procul à compendii legibus iret hiſtoria noſtra. Præſtantiora quædam ſufficiat indicaſ-

dicaſſe, inter quæ principem locum tenet revocata ad vitam, Magdalena de Torres filiola ſemeſtris Gregorii agricolæ, quæ cum exanimis à veſpere uſque ad poſteræ diei lucem jacuiſſet, ianque paratus effodiendo ſepulcro ſarculus aſtaret, attactu ueſtis Roſæ illico viva, & ſana in lecto conſedit. Antonius Bran tribus menſibus cum febri, & angore pectoris congreſſus, tandem jacuit ſine motu, anhelitu, & ullo uel minimo ſigno vitali: nec vellicatione, vel pulſu ullum à gelido corpore potuit extundi argumentum ſuperſtitiſ vitæ, quam tamen poſt aliquod tempus in corpus revocavit Roſa ab aſtantibus implorata. Dum in templo ſuperfuit virgineum corpus, quampluri mis manifeſtam ſalutem attulit, veluti Eliſabethæ Duran, cujus brachium à multo tempore ſic-
cum

cum, & inutile humana ope curari non poſſe, medici ſtatuerant; Et ſeruus Aethiops, qui dexteri brachii, manuſque uſum ex plica & nervorum attractione amiſerat: Et Georgius de Aranda Presbyter, qui ob excepta in ſiniſtro brachio vulnera in bello Chilenſi, ſanie, convulſione, ac tumore attractam manum, vegetam, ſanam, & flexibilem reperit: Et Alphonſus Diaz mendicus toti Limæ notiſſimus, qui humili nixus fulcro, manumque, & pedem ex attractione inutiles per ſolum trahens, illico exilivit in pedes, poſtquam ad Roſæ tumulum oravit: Adrepſerunt & pueri duo Aethiopes, quorum alter nec palmum à terra erigere ſe, alter vix grallis utcunque librare ſe poterat, & Roſæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quamplures variis morbis implicitos re-

pentè Roſa incolumitate donavit; ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, ut ad ſalutiferum contactum pervenirent. Quid porrò enumerem revocatos à faucibus mortis adhibito cingulo, velis, particulis veſtium, aut aliis, quæ pia ſedulitas Roſæ corpori admoverat? Nullum penè genus ægrotationis eſſe reor, quo aliqui pertentati ſalutem Roſæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquandiu capti, & cancro peruſti, lepra, impetigine, apoſtemate, arthritide, hydrocela, angina ad ultimum vitæ diſcrimen adducti: Et ex alto in profundas foveas prolapſi, & ab equis ſuperirruentibus oppreſſi: Et qui mortem hauſerant in poculis venenatis: Et quibus non niſi ad dolorem, & onus luxata brachia, pedeſve ſupererant. At

quos

quos urebat ardentiſſima febris, tàm præſentem Roſæ opem experti ſunt, ut omnem adnotandorum nominum diligentiam ſuperaverint: & Ioannes Lobo Presbyter ſacramento coram Judicibns firmaverit, ſe diverſis locis, Chuquiſaquæ, Potoſij, Orturæ, alibi, flagitantibus promiſcuè omnis ætatis, ſexus, generis Infirmis præbuiſſe in potu vivificam terram, exemptam ſepulcro Roſæ, & illico in omnium conſpectu ferè innumera curata fuiſſe languorum genera, & febres præcipuè ſtatim abactas. Pepercerat hæc terra prodigioſè corpori Roſæ, namque cum Limenſe Cœnobium trecentos numeret Religioſos viros, ut aula Capitularis excipere poſſit omnia decedentium cadavera, ex agro Panamę advecta gleba fuit tenuis, ſoluta, arenoſa, & innato calore ſubtiliter vorax, quò extem-

plò reſolvat oſſium duritiem, & ingeſta funera abſumat. Mirum dictu, unico, totoque illo ſpatio, cui ſacrum Roſæ corpus immiſſum fuit, gleba mutavit indolem, ac ferè pumicea ſoliditate in ſe coacta obduruit, ut solùm ibi digitis, leviqve manu teri, aut frangi nequeat; quin ferro opus ſit, ut excavetur: non ſic reliqua illius cœmeterij ſuburra tritu facillima, tractabilis, fluida. Porrò in hoc Roſæ ſepulcro ad perenne humani generis beneficium viva ſalutiferi pulveris ſcaturigo latet; quod præſertim patuit anno 1632. cum poſt exportatos inde, totoque Regno diſtributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cavo ſcrobiculo eruta viſa ſunt. Et cum Pater F. Bernardus Marques paucis ante diebus totum immiſiſſet brachium foramini, paulò poſt ſuccreſcente intus pulvere, vix ma-

num immergere totam potuit. Sexenni Virgini muſculos gutturales inflammarat ſynanche, & chirurgus ulcere inſpecto negaverat, puellam curari poſſe; nauque cancer ſe plagæ inſinuaverat, & eroſæ carnes fruſtillatim ulcere excidebant, atque in dies ſerpebat malum. At epoto ſalutifero pulvere convaluit. Ab annis viginti Abbatiſſa Monaſterii Sanctæ Claræ miſerrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua ſparſim pluſquam quadraginta ulcerum hiabant ora; ſed & febrim per viſcera ſævientem extinxit, & vulnera clauſit pulvis hic ſalutaris. At quid ſingula enumerem? Fœminas præcipuè puerperij doloribus tabeſcentes præſentiſſimo auxilio Roſa ſæpiſſimè recreavit. Idcircò quamplurimis pueris, ac puellis additum fuit cognomen de Roſa in perpetuum beneficij monumentum. Ipſa natura

tura voluit aliquando ſupereſſe mnemoſynon beneficii à Roſa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cum tranſverſim actus in utero matrem exanimaret, ope Roſæ prodivit ſtatim, pictam gerens in dextera palpebra roſam. Et aliàs huic novi Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, ut quando tauros ferociter irruentes compeſcuit, & piſcibus imperavit, ut in retia confluerent, & puellæ decenni vires addidit, ut pondus eri geret, cui quatuor robuſti bajuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab eius ſtatu dimotis illico redonavit. Hinc univerſæ Peruviæ incolis commune ſtudium fuit, in prodigioſæ virtutis memoriam paſsim per ædes Roſæ effigiem erigere, cujus oſculo quàmplurimi cum morte luctantes, enormiter faucij, per humum ſolutis membris repentes, ſalutem

lutem illico receperunt. Ex his imaginibus aliquæ pallentem Roſæ vultum referentes viſæ ſunt venuſtè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis ſuæ omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ ſunt Apoſtolicæ literæ compellentes undique illos, quibus innotuerant Roſæ prodigia, ad eadem ſacris judicibus deferenda.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

F I N I S.

I N-

INDEX
CAPITUM.

Cap. I. ROSÆ Natales, Indoles, Educatio, votumque Virginitatis. pag. 1.
Cap. II. Roſæ ergà parentes mira obedientia, pietas, ſolicitudo. 6.
Cap. III. Roſa, ut ſequatur veſtigia Sanctæ Catharinæ Senenſis, Tertio Sancti Dominici Ordini aſcribitur. 11.
Cap. IV. Roſæ mira animi ſubmiſſio, virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes. 16.
Cap. V. Roſæ mira inedia, prodigioſa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciis, flagris, catenis domat. 21.
Cap. VI. Roſa capiti aculeatam coronam infigit: ejuſdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ. 31.

Cap.

Cap. VII. Roſæ domeſtica ſolitudo, fuga publici, celluta peranguſta. 40.
Cap. VIII. Roſæ cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum. pag. 47.
Cap. IX. Roſæ perpetuum orandi Numinis ſtudium. 52.
Cap. X. Roſa funeſtis viſis exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur. 58.
Cap. XI. Roſa cum Chriſto, Deipara, Sancta Catharina Senenſi familiariter, jucundè, aſsiduè ſermocinatur: domeſtica Tutelaris Angeli conſuetudine fruitur: variè luctatur cum Dæmone, ſemper victrix, 69.
Cap. XII. Roſæ vexationibus, morbis, ærumnis preſſæ prodigioſa tolerantia. 80.
Cap.

Cap. XIII. Roſæ ardentiſſimus erga Sponſum amor varijs indicijs manifeſtus. Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, vt Chriſtum omnibus amandum perſuadeat. 85.

Cap. XIV. Roſæ cum imagine Deiparæ familiare conſortium, in diuinæ Crucis ſignum religio: Mutui honores, quibus illa, & Sancta Catharina Senenſis ſe proſequuntur. 93.

Cap. XV. Roſæ feruidus amor, & cultus in diuinam Euchariſtiam, pro qua ad Martyrium ſe accingit. 98.

Cap. XVI. Roſæ eximium pro periclitantium animarum ſalute ſtudium, & ardor conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum. 104.

Cap. XVII. Roſæ magna in Deo fiducia crebrò in ſuis, ſuorumque neceſsitatibus prodigioſum Cæli præ-

præſidium experitur. 113.
Cap. XVIII. Roſa divinitus cognoſcit, ædificandum in Urbe Limana Sanctæ Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo revelante patefiunt. 118.
Cap XIX. Roſa mortis ſuæ præſcia cum ultima ægrotatione generosè luctatur, & ſanctiſsimè moritur. 123.
Cap. XX. Roſæ funebris pompa, ac tumulus: ejuſdem ſepulcrum Ordinarii authoritate mutatum ſolenni Corporis translatione, & ingens Fama Sanctitatis. Eadem in Sanctos à Clemente Decimo Pont. O.M. deſcribitur. 135.
Cap. XXI. Roſa poſt mortem & ſæpiſsimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum converſionibus, & obſtinatione cordium emollienda mirabilis. 150.
Cap. Vltimum. Roſæ defunctæ atta-
ctu,

ctu, aut invocatione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejuſdem cingulum, veſtes, ſepulcro exemptus pulvis, & pictæ imagines phreneſim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant. 159.

THYRSUS GONZALEZ
Præpoſitus Generalis
Societatis Jeſu.

CUm Compendium Admirabilis Vitæ S. Roſæ à S. Maria à P. Joanne Laurentio Luccheſinio Societatis noſtræ Sacerdote conſcriptum, aliquot eiuſdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, facultatem facimus, ut Typis iterum mandetur, ſi iis, ad quos pertinet, ita videbitur. Cujus rei gratia has litteras manu noſtra ſubſcriptas, & Sigillo noſtro munitas dedimus. Romæ 2. Ianuarii 1697.

Thyrſus Gonzalez.

Digitized by Google